

STANGELAND

No.
123
DES 2020

ET MAGASIN FRA STANGELAND GRUPPEN

Tett på
trafikken
og **naboer**

STANGELAND

ET MAGASIN FRA STANGELAND GRUPPEN

Stangeland Gruppen AS omsetter for 2,5 mrd. og består av selskapene Stangeland Maskin AS, Stangeland Rental AS, Stangeland Brukt AS, Kolnes Maskin AS (91 %), T. Halleland AS (100 %), Birkeland Maskinentreprenør AS (50 %), Rogaland Gjenvinning AS (45 %) og Crane Norway Group AS.

Konsernsjef Olav Stangeland

Stangeland Maskin AS er en av landets største entreprenører med 700 ansatte og en omsetning på 1,7 mrd. Selskapet tilbyr alt av anleggs- og transporttjenester. Visjonen er å være ledende i bransjen. Lærebedrift innen anleggsgartner-, anleggsmaskinmekaniker-, landbruksmaskinmekaniker-, lakkerer-, maskinfører-, vei- og anleggsfaget.

Daglig leder Tommy Stangeland

Crane Norway Group AS er en ledende aktør innen løfteoperasjoner og transporttjenester. Gruppens styrke er bred erfaring, høy kompetanse og store ressurser. De omsetter for 700 millioner og har 300 ansatte. Virksomheten består av Nordic Crane Vest, Nordic Crane Midt-Norge, Nordic Crane Nord, Nordic Crane Sør, Nordic Crane Oslo og Nordic Crane Engineering. Lærebedrift innen kran- og løfteoperasjonsfaget, yrkessjåførfaget og anleggs-maskinmekanikerfaget.

Konsernsjef Trond Helge Skretting

Kolnes Maskin AS holder til i Randaberg kommune. Med sine 27 ansatte og en maskinpark av høy standard tilbyr Kolnes entreprenørvirksomhet og transporttjenester i hele Rogaland. Selskapet omsetter for 65 millioner.

Daglig leder Gunnar Kolnes

T. HALLELAND AS

T. Halleland AS holder til i Sveio kommune i Vestland, har 33 ansatte og tilbyr alt av entreprenør- og transporttjenester i de sørlige delene av fylket, samt Nord-Rogaland. Selskapet omsetter for 70 millioner.

Daglig leder Torleiv Halleland

Rogaland Gjenvinning AS er et avfallsselskap med nedslagsfelt i hele Rogaland. Med sine 13 ansatte og 2000 containere er målet å være best på service, enten det gjelder regelmessig avfall, bygg, industri, farlig eller annet avfall. Selskapet omsetter for 20 millioner.

Daglig leder Julie Vold

Birkeland Maskinentreprenør AS er en ledende virksomhet med 50 ansatte innen anleggs- og transporttjenester på Haugalandet. Selskapet har det meste av virksomheten nettopp her, samtidig som man har oppdrag i andre fylker. Selskapet omsetter for 115 millioner.

Daglig leder Kai Peder Birkeland

Innhold

- 4** Ledelsen
- 6** Landet rundt med Stangeland
- 10** Vi investerer i god ledelse
- 12** Rekordmange lærlinger i gang
- 14** Spennende og lærerik talentskole
- 15** Et glimt inn i hverdagen vår
- 16** Tett på naboer og trafikk
- 18** Trygg trafikkavvikling på travel motorvei
- 21** Stor trivsel i traileren
- 24** Fjernstyrte mobilkraner
- 26** Stadig flere tar riktige valg for bærekraftens del
- 28** Flinker rivefolk på reisefot
- 30** Krevende, men vellykket prosjekt på Raglamyr
- 32** Legger trekkerør ut en å stoppe trafikken
- 34** Større oppgaver for Kolnes Maskin
- 36** Godt samarbeid reddet store verdier etter brann
- 38** Hvorfor gjør vi dette?
- 40** HMS-prestasjoner
- 42** Fra våte problem til tørre, grønne marker
- 45** Milevis med rør
- 48** 2 350 tonn med kjetting
- 50** Folk vil ha det fint på hytta, det gir oppdrag for oss
- 51** Mudring og kaiutdypning
- 52** Null forsagere, tryggere jobbhverdag
- 54** Ny teknologi tar miljøet på alvor
- 56** Pirater i Paradis
- 58** Klargjør vegen for 78 meter lang transport
- 60** Velkommen inn i Edens Have
- 62** Grønne velforeninger
- 64** Utvidet kapasiteten på beltekrane
- 66** Driftsprestasjoner
- 68** Moderne og miljøvennlig lakkhall
- 69** Nytt lagerområde
- 70** Finalister for andre år på råd!
- 71** Klart vi er med!
- 71** Helt nytt uterom til Kaffekoppen
- 72** Julie klar for sjefsjobben i Rogaland Gjenvinning
- 74** Runde tall
- 75** Nyansatte og stillingsendringer administrasjon

I REDAKSJONEN:

STANGELAND MASKIN Tove Ree (redaktør)

CRANE NORWAY CROUP Tom Furland, Per Johnny Skåland

AGENT KOMMUNIKASJON Morten Helliessen

Takk til Tor Kjetil Frøiland, Olav Silde, Magnus Gulstad og Sonja Hauan for redaksjonelle bidrag.

Tips sendes til Tove.Ree@tsmaskin.no

Ønsker du tilsendt magasinet vårt eller gjøre endringer i abonnement: hanne.hermansen@tsmaskin.no

Trykk og layout: Gunnarshaug Trykkeri AS

Opplag: 4500

Forsidebilde: Fra Bussvegen på Gausel stasjon

Fagfolk av første klasse

Det beste som finnes, er å komme seg ut på anlegg. Der er det mange fåge folk og mye godt vett. Som Heidi Weng sier: Jeg bøyer meg i hatten! Det gjør også jeg, for kollegene mine er topp fagfolk.

Innimellom treffer jeg på naboene til anleggene våre. De har oss tett på seg hver dag. Alle som en sier det: Joda, det er gang fra morgen til kveld. Og tidvis er det både bråk og støvete i omgivelsene.

Det kan være irriterende når slike som oss dukker opp i nærmiljøet for å jobbe, legge om veier, stenge trafikken eller bygge på uønskede steder.

Likevel forteller naboene våre om høflige og kjekke TS-ansatte og ryddige, effektive byggeplasser. Små ting, tenker kanskje du. Men for de det gjelder, betyr det ofte alt.

Det handler om noe så enkelt – og vanskelig – som god dialog. Det å være hyggelig med både små og store. Et "hei" til en syklist. Et nikk til en passerende bil. Eller å ta seg tid til å følge noen over vegen når de har gått seg vill.

Det er ofte ingeniører og konsulenter som definerer og beskriver oppgavene som skal løses. Men det er våre flinke folk ute på anleggene som gjør jobben.

De er fagfolk. De er dyktige. De vet hva som forventes av dem, og hvordan de skal oppføre seg. Er det rart vi er glad i dem?

Tove Ree

Stangeland Gruppen

2020 et godt år, det også

For oss som for alle andre har 2020 vært et spesielt år. Ved siden av pandemien, har et litt mer krevende marked preget året. I skrivende stund er utsiktene for vinteren og 2021, sett under ett, noe usikre. Vi er imidlertid godt rustet til å komme oss godt igjennom det som ligger foran oss.

Alt i alt kunne vi som er litt utålmodige, tenkt oss noe høyere aktivitet. Mange snakker om store planer og alt det som kommer av prosjekter, men ting går sent. Kanskje er noe av årsaken utbredelsen av hjemmekontor i år. Skal vi ha høy aktivitet og god framdrift, må vi kommunisere oss imellom. Og det sier seg selv at det har det blitt mindre av i et så spesielt år som dette. I Stangeland kunne vi uansett ikke drevet virksomheten hjemmefra. Vi er på plass hver dag.

Når aktiviteten knyttet til vindkraft-

prosjekter flater noe ut, vil vi hente hjem en del av våre folk. Det betyr at kapasiteten i bransjen regionalt blir enda større, og da skjerpes konkurransen. Overkapasitet har vært et fenomen i mange år, og blir nok ikke lettere i 2021. De virksomhetene som er best rustet, er de med solid økonomi, flinke folk og ikke minst moderne og effektive maskiner.

De siste årene har vi vært igjennom en god vekst og utvikling på Haugalandet. Virksomhetene våre der oppe, har mange flinke folk. De er opptatt av detaljer, de er interesserte og hele tiden klare for nye utfordringer. Med andre ord: De har samme kultur som Stangeland for øvrig. I 2020 har vi blitt enda bedre kjent med dem, og sammen har vi all grunn til å se lyst på framtiden.

Du som følger Stangeland, vet at vi de senere årene har hatt fokus på videre utvikling av kvalitet i alle ledd.

Akkurat det har vært Tommys kanskje viktigste jobb siden han tiltrådte som daglig leder. Det å ha syn for detaljer er avgjørende. Og det er nettopp det som gjør at vi i dag er mer solide og klare for framtiden enn noen gang.

For øvrig går det god aktivitet både i Rogaland Gjenvinning, i kran, eiendom og konsernet sett under ett. Så alt i alt kan vi slå fast at vi kommer oss godt igjennom 2020. Det hadde vi ikke gjort uten våre dyktige ansatte i alle selskapene. Takk til dere alle, god jul og godt nytt år!

Olav Stangeland

Stangeland Maskin

Mye spennende i horisonten, og vi er klare

2020 har gått forholdsvis godt. Koronaen rammet oss alle tidlig, og store deler av samfunnet stengte ned. Hos oss har vi likevel hatt aktivitet på det jevne gjennom hele året. Våre dyktige medarbeidere har stilt på jobb hver eneste dag. Det sier meg at en tar retningslinjer og smittråd på alvor, også privat.

For året sett under ett kan vi slå fast at vi er fornøyd med driften. Jeg er stolt av alle valg og beslutninger som tas hver eneste dag for å sikre at vi leverer som avtalt. Det gjør at på tross av krevende tider, driver vi lønnsomt også i år.

For andre år på rad er vi en av fem finalister i kåringen Årets bedrift i Stavanger regionen. Det er over hundre nominerte, og det er vår satsning på bærekraft, lærlinger og helse-, miljø og sikkerhet som vekker oppsikt lokalt. Uansett hvordan det går i kåringen, gir det en ekstra power-boost at andre heier på oss.

Ser vi litt lenger fram i tid, er det en del spennende jobber som kommer. Vi rigger oss for utfordringer både i 2021 og 2022, og tror det etter hvert blir fin fart i markedet.

Sammen med Implenia er vi nå pre-kvalifisert til å regne på prosjekt for Nye Veier i Lyngdal. Et stykke der framme ser vi også muligheter knyttet til den nye IVAR-ledningen fra Langevatn til Stavanger. På tross av skuffelsen da Rogfastkontrakten ble kansellert tidligere år, er jeg glad for at regjeringen nå har besluttet å gå videre med prosjektet. Det er viktig for hele regionen.

For Kruse Smith bygger vi en del av Sykkeltstamvegen og overhaler Byhaugtunnelen i Stavanger. Kruse har også engasjert oss for å bygge to nye fjellhaller for Boliden i Odda. SUS 2023 er et viktig prosjekt, det samme er transformatorstasjonen til Statnett på Fagrafjell – for å ha nevnt noe av det som er på gang.

Vi har god kontroll på kvalitet og kostnader. Ikke uventet stilles det også stadig større krav til å drive mest mulig bærekraftig. I dag kan vi konstatere at 96,3 prosent av lastebilene våre har Euro 6-motorer. Det gjør dem til bransjens beste i forhold til miljøkrav. Alt i alt har vi en av Norges mest moderne maskinparker. Det er vi stolte over.

Ingenting av dette hadde vært mulig uten dyktige medarbeidere. Derfor vil jeg rette en takk til alle som er med og tar et tak. God jul og godt nytt år til både dere og de der hjemme!

Tommy Stangeland

Crane Norway Group

Forberedt for framtiden

Vi hadde vel en tanke og et håp om litt mer fart i markedet etter hvert som høsten bar av sted i år, men situasjonen skulle vise seg å være seig og langvarig. Godt samarbeid med kunder og flinke medarbeidere imellom smittevernstiltakene har likevel gitt tålmodig drift i vaklende tider. Takk for oppdragene og til alle som har jobbet pålitelig og påpasselig, tross tidvis stusslige forhold og tyngende nyheter i media.

Fatt mot og hold motivasjonen oppe, bedre tider kommer. Uforutsigbarhet har alltid preget bransjen vår, om ikke så betydelig som nå, men vi har erfaring og rutiner for å sikre rammene rundt driften vår når omstendigheter oppstår. Vi har hatt relativt jevn aktivitet i hele landet gjennom sensommeren og høsten, og vi har jobbet godt med planer og avtaler for å møte vinterperioden, som normalt har et litt lavere aktivitetsnivå.

Et våkent og interessert øye vil se våre nye kraner, lastebiler og trekkvogner på veien og i arbeid på forskjellige prosjekter og anlegg. Det er mektig å se så store kapasiteter arbeide så elegant og presist. Miljøperspektiv og -krav blir også mer og mer gjeldende for bransjen, og i egen virksomhet har vi nylig investert i maskiner som drives av elektrisitet for arbeid på laste-/losseanlegg. Maskinprodusentene på sin side synes også å være våkne på miljøkravene og skal etter hvert kunne tilby effektive maskiner som er tilpasset aktuelle segmenter i bransjen.

Tilbakemeldinger fra kunder er et av våre viktigste måleparametre for kvaliteten vår, og svar på vår evne til å tilfredsstille kundens forventninger. Ambisjonsprosjektet vårt, «det lille ekstra», henger i stort oppslag på alle kontorer og verksteder for å minne oss om hva som skal til for å oppnå

høy grad av tilfredshet for vårt produkt. Fire år har gått siden vi satte i gang kjørereglene som alle medarbeidere i konsernet arbeidet frem og ble enige om. Og vi får stadig uoppfordrede og positive tilbakemeldinger om opplevelser av hjelpsomme og profesjonelle sjåfører, god kontroll og sikkerhet. Det bygger glede og begeistring!

Vi er forberedt for framtiden og kommende oppgaver. God jul og godt nytt år fra Crane Norway Group.

Trond Helge Skretting

Landet rundt med Stangeland

Tidene har endret seg. Det er ikke lenger slik at vi kun jobber lokalt. Vi flytter fjell og bygger infrastruktur hvor som helst i det landstrakte landet vårt. Jeg har vært på besøk på Hyllestad, Lutelandet, Guleslettene og Haramsøy. Bli med du også, da vel!

Det striregner på Lutelandet denne dagen i midten av september da jeg ankommer anlegget. Vinden drar i bilen. Ingen tvil – høsten er på veg!

– Du burde vært her for et par uker siden, smiler maskinfører Rune Tjelta og forteller at siden april har været vært upåklagelig på den landfaste øya i Fjaler kommune.

Til tross for sine 15 år i Stangeland, er han på sin første reisejobb, og trives godt. Han får i oppdrag av driftsingeniør Olve Østebø å ta litt ekstra vare på gjesten, altså meg. Det var før jeg gjorde min første tabbe – å sette meg til bords for å nyte kveldsmaten, uten å sjekke hvem sin plass jeg satte meg på.

Her er det likevel bare god stemning, og selvsagt fant Arne Dirdal en ny plass å spise blomkålssuppe denne kvelden.

Bergsprenger Kjell Ove Vold har vært på reis i to år, og stortrives.

Men det er rart hvordan vi mennesker er skrudd sammen av vaner og faste mønster. Folk setter seg på "sin" plass rundt møtebordet, står opp til faste tider og har noenlunde faste mønster ellers. Kanskje gir det oss en trygghet og forutsigbarhet som forenkler hverdagen.

Brakkene på Lutelandet ligger bare et steinkast fra anlegget. Det har tidligere vært fiskemottak, og i forbindelse med Yme-jobben var det mange folk innlosjert her over lengre tid. "Leirkumpen" er navnet på brakka, hvor man samles for litt sosialt før leggetid. Her er TV, et par vektapparater og et biljardbord. For de som er slitne etter dagens innsats, trekker man seg tilbake etter middagen og går på rommet.

– Det er den som har fjernkontrollen som bestemmer hva vi skal se på, sier Kjell Ove Vold. Det betyr i praksis at ingen vil ha kontrollen, forklarer bergsprenger. Han har vært på reisejobber de siste to årene, og stortrives.

– Vi arbeider og står på hele dagene, og det er sosialt og morsomt på kveldene, forteller han.

Noen av prosjektene går over et par år, mens andre er mer kortvarige. For eksempel har byggingen av Guleslettene Vindpark rett nord for Florø pågått kontinuerlig over en periode på 2,5 år. Her har det vært så mye mennesker i aktivitet at brakkeriggen med 97 rom i praksis er det nest største hotellet i Florø, bare tre rom mindre enn det største. I spisebrakkene er det egne

Vi borer, sprenger og knuser over hele landet. Her fra Veidekkes anlegg i Hyllestad.

kokker, og den dagen jeg er på besøk serveres kyllingbryst, stekte poteter, grønnsaker og frukt med vaniljesaus til dessert.

Til sammenligning har vi tre personer som jobber for Veidekke i Hyllestad og som bor i en privat leilighet over en garasje. Der trives de godt, og ordner seg selv med alle måltider. På Haramsøy rett nord for Ålesund leier vi kontorlokaler hos et lokalt maskineringsfirma. Avtalen inkluderer også frokost og lunsj, mens en lokal kafé leverer middagen. Det er

ikke bare innleide entreprenører som får penger i kassen via oss, men også matvareforretninger og overnattings- og serveringssteder.

– Den lokale nærbutikken her på Lutelandet har doblet omsetningen på det som vi handler i løpet av ei uke, sier Olve Østebø. Han er stedlig ansvarlig for vindparkutbyggingen på Lutelandet. Han var bare 15 da han fikk sin første lønning av TS'en. Og om vi ser bort fra et par måneders pause for å tilfredsstille nysgjerrigheten på om gresset er grønnere på andre siden, har han vært i Stangeland siden. Det er nå gått 36 år, og Olve kan skilte med oppdrag som spenner fra flyplassen på Sola, Shell-raffineriet og ikke minst de store prosjektene Dobbeltspolet og Eiganestunnelen.

– Jeg har mye å takke Sverre Nergaard for, sier han tankefullt og ler litt av seg selv samtidig. Jeg har visst vært her så lenge at noe av det jeg har vært med å bygge, også er revet ned igjen.

Eiganestunnelen er overlevert og Ryfast er åpnet, og nå er altså Olve på reisejobb.

– Det er spennende, sier Olve når jeg

spør om hvordan det er å være på reis. Det var det samme svaret jeg fikk av bergsprenger Vold. Men hva er spennende egentlig? Det kan jo ikke bare være det sosiale.

På Haramsøy, ei øy som ligger rett nord for Ålesund, møter jeg driftsleder Terje M. Salte. Her er de de godt i gang med adkomst- og vegnett til åtte vindturbiner for byggherre Zephyr. De fleste har fått med seg at prosjektet har fått mye oppmerksomhet, både i pressen og i sosiale medier. Det påvirker selvsagt vårt mannskap ute i felt, og håndteringen av publikum som er negativ til prosjektet vårt er også en del av oppgaven som skal løses.

Terje har litt samme historien som Olve. Han har vært ansatt i TS siden 1990, ble nysgjerrig og hadde en periode i andre virksomheter. Heldigvis for oss var ikke graset grønnere på andre siden.

Så hva er det egentlig som er spennende med å være på reisejobb, utenom at man «slipper» alle forpliktelsene hjemme for en periode? Olve, som forresten er blitt bestefar, sier det å være borte fra barnebarna er nedsiden med

reisejobben for hans del. Terje trives med prosjekter i hagen, og bruker friperioden til å ta igjen det som er forsømt.

Å bygge kompetanse

På Lutelandet kjører Olve og meg ned til kaien. Området er digert, og her blir kontainerne våre bitte små. I en av dem treffer jeg igjen Rune Tjelto. Normalt kjører han hjullaster, men i dag presser han slanger i en fullrigget Hydroscaand-container.

– Jeg har søkt mye informasjon selv, pratet med kollegaer og vært på kurs hos Hydroscaand, får jeg vite når jeg spør om det er normalt at en maskinfører også kan presse slanger. Han har også litt mekanikererfaring, og bistår med service og vedlikehold når det trengs. Han viser meg en slange hvor armeringen har sprukket opp. Den er byttet i tide.

– Det er mange som er flinke med å kontrollere utstyret sitt hver dag, men det er spesielt viktig på reisejobber at maskinførere kan litt selv, sier Olve. Han bruker slangebrudd som eksempel.

– Slangene må byttes før det kommer lekkasje. Det handler

først og fremst om hensynet til miljøet samt unngå oljesøl, men også minst mulig nedetid på maskinen, sier han. Alle må ta ansvar for egen maskin, vi kan ikke lene oss på servicevognen som vi har tilgang til hjemme.

Det er nemlig slik at anleggene som ikke er lokale, har ofte store avstander – ikke bare til eksterne tjenester, til eksterne tjenester, men også til fasilitetene på Soma og servicemekanikerne. Det er ikke bare avstandene og tiden som spiller inn, også økonomien er en viktig faktor.

– Vi har hverken tid eller råd å vente på at andre skal hjelpe oss, forteller Olve. Det er derfor viktig at vi har folk som Rune med oss på anleggene, som er motivert til å lære seg nye ting og løse oppgaver vi har behov for. Det gjelder både planlagt arbeid, men også uforutsette aktiviteter som krever improvisasjon.

Både Terje og Olve er opptatt av å bli kjent med mannskapet sitt, finne ut hvem som fungerer godt i lag og hva hver enkelt er interessert i.

På samme måte som vi som selskap har et omdømme, får grupper og enkeltpersoner det samme. Prosjektleder Per Svendsen er den lederen i Stangeland som har hatt flest reiseoppdrag, og han er ikke i tvil:

– Vi kan ikke sende hvem som helst på reisejobb. Det passer for folk som er selvstendige, som er løsningsorienterte og som bidrar det lille ekstra for å nå målene, sier Svendsen.

Løsninger og effektiv anleggsdrift
Terje inviterer meg med i pickupen, og

Det er lange avstander, og en må løse mange av oppgavene selv. Rune Tjelta er egentlig maskinfører, men på Lutelandet presser han slanger også.

vi snirkler oss opp en gammel jordbruksveg opp til toppen av Haramsøy. Vi nærmer oss Martin Stokkeland som spenner av matjord og sorterer stein som skal brukes for å bygge veg. Terje forteller at her, ved turbin nr 7, har Stangeland overfor byggherre og Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) foreslått et nytt steinuttak. Jeg lurer på hvorfor, når det allerede er et brudd på anlegget.

– Vi leste en geologirapport fra området, og når jeg observerer området, ser jeg at bøndene har slitt med å dyrke akkurat her, forklarer han og peker mot området hvor Stokkeland og hans CAT330 arbeider. Sammen med Per Svendsen og anleggsleder Olav Brynjulfsen fremla de forslag til byggherre og NVE. Forslaget om nytt brudd ble godkjent. Gevinsten er bedre pukk, mindre internkjøring på anlegget og mer effektiv fremdrift.

Akkurat, ja, tenker jeg, og får enda en grunn til å bli imponert både av Terje, men også av driftslederrollen.

– Det er utfordrende, men vanvittig kjekt når vi finner gode løsninger, sier Terje. Legg spesielt merke til at han sier vi. Han er opptatt av involvering, og lederstilen åpner for at laget hans er trygge på å komme med ideer og løsninger som gjør at anlegget drives enda mer effektivt. Men tross alle gode ideer styrer han jevnt og stødig, og som maskinkjører Hallgeir Moen sier:

– Terje er en type leder som får gamle bikkjer til å gjøre. Det sier han med et glimt i øyet, og anerkjenner at ved en positiv fremtoning og god dialog får alle på prosjektet til å dra lasset sammen.

Brette opp armene som et lag

På grunn av motstanden på Haramsøy er ikke fremdriften så effektiv som Terje liker. Hos Olve på Lutelandet derimot går det i et forrykende tempo.

– Vi fikk ikke kommet i gang da vi skulle, men nå har vi hentet inn det tapte, sier bergsprenger Kjell Ove Vold. Vold har vært mye på reis, og jobber ofte på flere anlegg samtidig. Sammen med makkeren på Lutelandet, Joakim Sunde, detonerer han salver flere ganger daglig mens andre fortløpende bygger vegnettet. Det skjer mye på en gang her. Lastebil og dumper kjører fortløpende med masse og pukk mellom depot og vegbygging, mens valsen sikrer gode kjøretraseer uten humper, hull og stein. God gang og rene symfonien, altså.

Hvordan vet dere om dere er foran eller

bak skjema, lurer jeg på? Olves jobb er å planlegge arbeidet, og han har full kontroll over framdriften.

– Før oppstart av ny arbeidsuke prater vi om hva som ble gjort forrige tur, og hvilke forventninger det er for hjemreise, sier Olve. Folk er motivert og gjør en god jobb, det ser jeg av hva som produseres sier han og forklarer:

– Det er min jobb å få alle de flinke folkene jeg har med meg til å prestere sammen og samtidig ha det gøy.

De er foran skjema på Lutelandet, og det er en prestasjon de er tydelig stolt av. Det handler om å være en del av et lag som bretter opp ermene og sammen presterer. Jeg lar meg imponere, og er ikke minst takknemlig fordi de lar meg bli en del av den stoltheten.

På Haramsøy er også Terje opptatt av at alle skal være delaktige i fremdriften. Hvordan ellers skal de vite om de gjør en god jobb eller ikke, undres han.

– Det er i dialog med utførende personell at de gode forslagene kommer, sier Salte. Det går på trasévalg og løsninger undervegs i prosjektet. Gode innspill går man også glipp av dersom man ikke har en åpen, god dialog med alle i prosjektet, sier Terje, som erkjenner at han drives av prestasjoner og drivkraften i å bygge noe.

Min kollega er den beste!

Det er menneskene som er det unike og det mest fantastiske som finnes. Det er ofte svaret jeg får, enten det er ny veg som bygges hjemme, eller om det er å knuse pukk i Alta. Det er folkene som gjør at det er kjekt å være her, svarer alle. Det går både på felles forståelse for oppdraget, prestasjoner og alt som skjer i felt, men også det som skjer under lunsjen, eller på brakken om man er på reis.

– Vi griller på onsdagene, sa Hallgeir da jeg satt på med ham i dumperen, og jeg takket selvsagt ja da jeg ble invitert med.

Terje Reime, som hele dagen hadde rensket fjell og gjort klar for at Ben Tvedt kunne bore i fjellet, var nå grillmester. Han serverer en saftig burger med brød. Mens vi sitter der og prater om alt og ingenting, kommer tre lokale anleggshelter på besøk. De har Terje Salte leiet inn for å bistå med både graving og sprengning, og de vil mer enn gjerne også få med seg den gode drøsen i TS-gjengen.

Nøyaktig kl. 22.00 bryter alle opp, takker

Terje M. Salte i dialog med Terje Reime. Ben Tvedt er i gravemaskin med boretårn. Den smale traktorvegen utvides for å fungere som internveg mellom turbinene.

for i dag og kryper til sengs. Kanskje noen leser ei bok, ser en film eller legger seg til å sove, ikke vet jeg. Men jeg tenker at alle trenger litt tid kun for seg selv før en sovner, så det er godt med litt spilleregler. Jeg kjenner jeg er trett selv.

God natt, og takk for i dag!

Viktig med innleide

I grove trekk kan man si at Stangeland kan være selvforsynt med de fleste tjenester selv. Det gjelder ikke typisk betong- og asfaltarbeid, men våre kjerneområder. Likevel er det en strategisk beslutning å leie inn, og bidra til lokalt næringsliv i de områdene hvor vi har oppdrag.

I skrivende stund har vi leid inn Myklebust Entreprenør og Hardanger Fjellboring på Lutelandet, mens på Haramsøy har vi engasjert Aakre Anlegg, Husteli og Valde Transport.

– Det er viktig å bidra til lokal verdiskapning, sier Olve. I tillegg er det til stor nytte for Stangeland som får tilgang til lokal kompetanse som kan gå både på geologi og løsninger.

– Vi er ekstremt dyktige på mange områder, men det er mange dyktige entreprenører rundt om i landet vårt, skryter Olve av de som vi leier inn.

Terje forteller at det er også en del av

hans rolle som driftsleder: Å finne gode, lokale leverandører som vi kan spille sammen med.

– Å inngå kontrakter med leverandører er en del av jobben min, sier Terje og bekrefter at han verdsetter nettverket sitt. Man opparbeider seg relasjoner over et større geografisk område, og en kan rådspørre seg med flere når det gjelder referanser og hvem som er gode å leie inn på ulike fagområder ellers i landet også.

– Når alt kommer til alt, er det en ganske oversiktlig bransje, sier driftslederen.

Og Terje har rett. Alt vi gjør blir observert og vurdert, enten oss som selskap, en prosjektgruppe eller enkeltpersoner. På Haramsøy fikk jeg endelig litt tid sammen med senior HMS-KS-kordinator Gunnar Skogesal. Han foretrekker større utbyggingsprosjekter, gjerne på reis, og forklarer:

– Reiseprosjektene er ofte store, og avstanden til støttefunksjoner som vi har på Soma øker kompleksiteten i oppgavene, sier han. Gunnar har erfaring fra flere selskaper på større utbyggingsprosjekt, og han er ikke i tvil om hva som betyr mest for ham.

– Det gir meg en god følelse, og jeg blir motivert av å jobbe som et team og finne løsninger sammen. Kollektivt bryr vi oss om målene, oppgavene, kundene,

På Lutelandet bygger vi i jomfruelig terreng med mye myr, og jeg var en flink pike og viker for trafikken. Det førte til at jeg satte meg fast i sorpa! Det ble en god latter på internanlegget da Frank Vagle fant meg stående på sokkene, og trengte hjelp til å få løs støvlene.

hverandre. Kort sagt, vi bryr oss, forteller han.

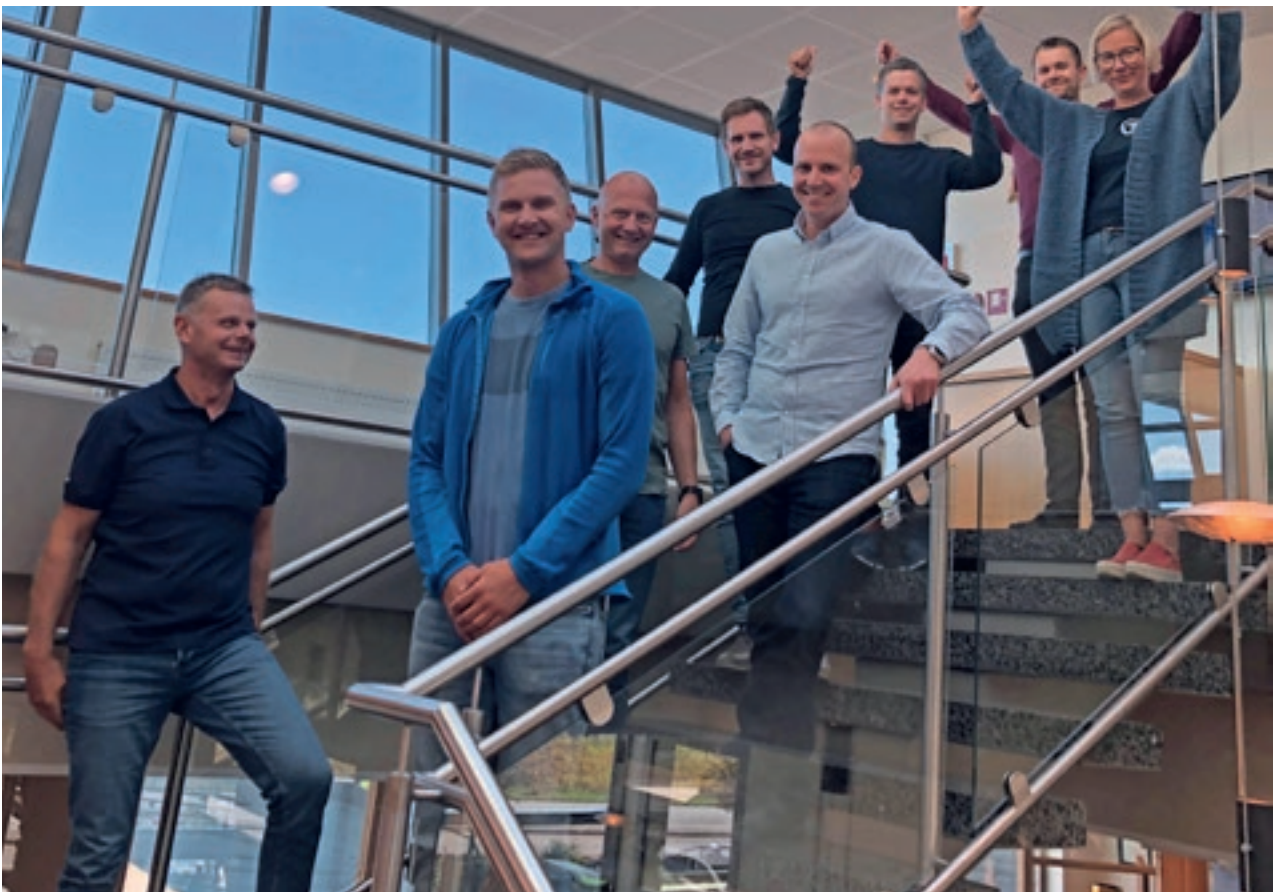
Det er en bonus at han i avspaseringsperioden kan dyrke interessen for jakt og friluftsliv. Terje fordyper seg i hageprosjekter hjemme på Nærbø, mens Olve har kvalitetstid med barnebarna.

Jeg sitter igjen med mange inntrykk og en ydmykhet over hvor åpne kollegaene mine er. Sammen løses utfordringer, leveres prestasjoner og kanskje viktigste av alt: Vi deler øyeblikk og historier sammen som kan fortelles i mange år fremover.

Dokke æ jille!
Hilsen Tove

Nede fra venstre Stein Ove Gloppen, Kjell Arild Egeland, Geir Åge Liland, Sven-Rune Systad, Tor Kjetil Frøiland, Eivind Stranden. Oppe fra venstre Stian Byberg, Åsmund Bjerga, Hanne Hermansen, Oddvar Kvía. Foto: Sonja Hauan

Fra venstre Sigbjørn Tveiten, Bjørn M Steine, Per Svendsen, Tony Helles, Geir Birkeland, Jørgen Evjen, Solveig Yndesdal og Per Gunnar Skårland. Foto: Sonja Hauan

Vi investerer i god ledelse

God ledelse gir trivsel, kvalitet og gode resultater. Det er utgangspunktet for deltakerne i Stangeland Maskins lederutvikling. Målet er at ledergruppen, prosjektledere og avdelingsledere, en gruppe på til sammen 27 personer, skal bli enda bedre forberedt til å ta virksomheten inn i framtiden.

Stangeland ser ledelse i et bredt perspektiv. Derfor har også formenn og driftsledere et utviklingsprogram, og på nyåret kjøres det igjen program for formenn og baser.

Felles for begge grupper er at mange av dem som får større oppgaver i jobben, har det samme utgangspunktet: De er ofte gode på fag, men har ikke nødvendigvis erfaring eller formell utdannelse i ledelse. Det handler om å se og løfte menneskene rundt seg, noe som gjør lederutvikling særs viktig.

Stangeland er et suksessfullt selskap med mange gode folk. Måten selskapet drives på, har skapt solide resultater. Derfor er det viktig å finne ut av hva som har fungert godt, slik at vi tar med oss det beste inn i framtiden. Å bli godt ledet er avgjørende for trivsel, effektivitet og høy kvalitet. For lederen er det viktig å verdsette alle forhold knyttet til jobben: Gode relasjoner, prosessene, det å hele tiden lære – alt det som bidrar til gode resultater og god økonomi.

En verktøykasse i jobben

Programmet for ledergruppen, prosjektlederne og driftslederne startet i januar 2020, etter initiativ fra personalleder Mette Idland og Tommy Stangeland.

De to var opptatt av å styrke lederne, sikre at alle forsto sin rolle og ikke minst fikk en verktøykasse de kunne bruke i jobben. Diskusjonen førte til enighet om å skissere et opplegg for ledergruppen, først bestående av sju personer, før ytterligere 20 ledere ble koblet på.

Programmet består i dag av seks hel-dagssamlinger gjennom et år. Temaene spenner fra selvinnsikt, kommunikasjon og framtidens ledelse, til det å håndtere

endring, være en del av en ledergruppe og det å være en stadig bedre leder.

At programmet går over tid, har sammenheng med at forskning viser at endring hos mennesker tar minst 12-16 måneder. Stangeland har kjørt programmet i hele 2020 og fortsetter i hele 2021.

For å kunne lage et godt opplegg handlet det om å få informasjon om hvordan lederne selv beskrev sine roller, og hva lederne hadde behov for av ny kunnskap. For å si det billedlig, handler dette om at det ikke er lurt å gi medisin før diagnosen er satt.

Trygghet og tillit gir resultater

Hver deltaker i programmet følges også opp individuelt, blant annet gjennom samtaler rundt eget lederskap. Samtlige er intervjuet, slik at det blant annet har vært mulig å se på den samlede leder-skapskapasiteten i Stangeland Maskin.

– Lederutvikling er et middel for å kunne få ut potensialet i selskapet. Driver folk godt lederskap, vil resultatene følge. Vi vet at de fleste svakheter i et selskap handler om mennesker og følelser og håndtering av disse. Forskning viser at føler folk at de får brukt kompetansen sin gjennom utvikling i en kultur preget av trygghet og tillit, vil også resultatene komme, sier Sonja Hauan. Hun står sentralt i lederutviklingen i selskapet, og har ansvaret for tema og faglig innhold i samlingene og oppfølgingen.

For formenn og driftsledere gjennomføres opplegget av Evan Jones ved Roger Årdal. På nyåret kjøres det også i gang opplegg for formenn og baser.

– Når basene kobles på i starten på neste år, er det totalt 130 ulike ledernivå som gjennomfører programmet sier Mette Idland.

En god nabo

Kundehilsen #1

Foto: Terje Kulleseid

Takk for denne gang Bjørn Nesse!

Du har vært en kjempeperson på byggeplass. Både i ferien, kveldstid, og på de varmeste dager – du har stått på!

Slike som deg er en fryd for en person som meg å ha på laget! Håper vi ses igjen en gang i fremtiden.

Hilsen Lars Endré Haugland, anleggsleder i Totalbetong

Kundehilsen #2

Foto: Sven Runestad

Fra byggemøte med Statnett i Hylen i dag. TS sammen med de andre aktørene får mye skryt for fleksibilitet, koordinering og åpent sinn med å få gjennomført aktiviteter i Hylen. All mulig takk og ære til dere som er i Hylen på vegne av Statkraft, det er dere som gjør alt det gode arbeidet og som står i det hver dag.

Hilsen Svein Gunnar
Småbrekkeprosjektleder for Statkraft

Amalie Undheim
anleggsgartner

Andreas Braut
maskinfører

Are Storhaug
maskinfører

Benjamin Porter Ramse
maskinfører

Christoffer Nordbø
maskinfører

Egil Løvli
maskinfører

Fredrik Taksdal
anleggsgartner

Gorm Jøran Rognstad Sørensen
anleggsmaskinmekaniker

Jonas Himle
vei- og anleggsfaget

Vette Evertsen
fjell og bergverk

Lotte Søyland
maskinfører

Olav Stangeland
maskinfører

Petter Salte-Grønning
maskinfører

Trym Jonassen
vei- og anleggsfaget

Tom Rune Osland
maskinfører

Tord Barka
vei- og anleggsfaget

Kristian Suarez Bauer
maskinfører

Andreas Eeg Aanestad
yrkessjåfør

Marius Waage Olsen
vei- og anleggsfaget

Vegar Rosland
maskinfører

Rekordmange lærlinger i gang

Aldri før har det vært så mange lærlinger i Stangeland Maskin, og med årets kull teller vi 48 ungdommer. Det er 8 prosent av arbeidsstokken. Det er flest maskinførere, men også anleggsgartner, vei- og anleggsfaget, mekanikerfaget, fjell- og bergverksfaget og yrkessjåfør er representert.

– For å få lærekontrakt hos oss ønsker vi først at de er utplassert mens de går på videregående, sier Anita Børve. Sammen med lærlingkoordinator er hun ansvarlig for ansettelse og oppfølging av alle lærlingene.

Fleire av lærlingene starter allerede i

juni, men den offisielle oppstarten er i forbindelse med læringsamlingen i august. I løpet av en uke får de en innføring i hvordan vi har det i Stangeland.

– Læringsamlingen er viktig av flere årsaker, sier Anita. Her får de en innføring i omfanget av hva vi driver med, TS-kulturen og hva som forventes ute på anlegg, for å nevne noe. Hun er tydelig på at de neste to årene skal de lære, erfare og utvikle seg til å bli solide fagarbeidere.

– Akkurat det er ikke gjort på en uke, sier hun. Noe av det viktigste i starten

er å møte tidlig på jobb for å få med seg den gode "Brakke-drøsen" og være nysgjerrige.

Den første dagen er bestått av møte med ledelse og prestasjoner på hovedkontoret, med avslutning på TS-museet. De neste dagene tilbringes i bruddet på Sviland, Torsteinsfjellet. Her får en praktisk trening innen høyder og fall, rørlegging, samt håndtering og vedlikehold av ulike typer maskiner.

– Bonusen er at vi alle blir godt kjent, sier Anita, som mener relasjoner og trygghet er et viktig grunnlag for trivsel og læring.

Spennende og lærerik talentskole

Med ryggen til Julie Sele, delvis skjult Helge Håland, Eivind Berge Bryne, Kay Tjora, Morten Klemo Øverland, læremester fra pukkverket Magne Normann Romarheim, Ole-Andreas Sørensen, Asle Larsen, Sveinung Nilsen, Espen Damsgård og Anders Hareland.

Langt over 100 deltakere er uteksaminert etter at Stangelands Talentprogram ble etablert i 2010. Undervisningen foregår ukentlig i en periode på 10 måneder, og personalleider Mette Idland er ansvarlig for innholdet i undervisningen. Forelesere er en blanding av interne bidragsyttere, leverandører og fra Fagskolen.

– Nytt av året er at deltakerne allerede på første samling tar en enkel personlighetstest som heter Diversity Icebreaker. Hensikten er å sette søkelys på egen atferd og øke selvinnsikten. Det igjen skaper en sterkere felles forståelse for kommunikasjon og læring, sier Mette, som har vært sentral i planlegging og gjennomføring av skolen sammen med blant andre Tove Ree, som arbeider med merkevarebygging i konsernet.

Talentene har vært igjennom en rekke tema innen kommunikasjon, kultur, prosjektøkonomi, ulike fagtenester, prosjektutvikling og kalkulasjon og HMS for å ha nevnt noe.

– Det har vært lærerik og spennende, sier Ole Andreas Sørensen. Han ble nominert til Talentskolen av driftsleder Kjell Ove Vold. Ole Andreas synes det er motiverende, både å bli sett på som et talent og bli enda bedre kjent med alt som foregår i TS. Nå er han forfremmet til bas.

– Jeg fullførte talentskolen med eksamen i september 2020, og ble bas 1. november, sier han.

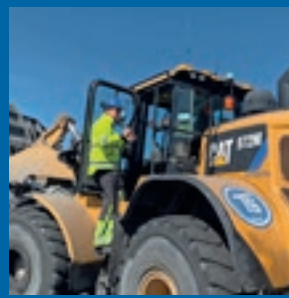
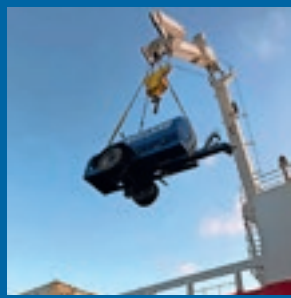
– Tilbakemeldingene er at de har lært mye av forelesningene, men også av hverandre, sier Mette. Det er første kull

hun følger gjennom programmet, og for henne har det vært interessant å jobbe videre med en definisjon av hva et talent er.

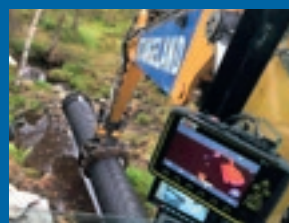
– Vi har bedt ledere om å nominere talenter uten at begrepet er definert, sier hun. Hva er for eksempel "flinke folk"?, reflekterer hun. Dette forstår hun bedre etter å ha tilbragt vel 120 timer sammen med gjengen.

Etter å ha gjennomført programmet, får også hver enkelt mulighet til å reflektere over om ledelse er noe de ønsker å jobbe videre med.

– En viktig del av programmet er å gi en innføring i hva vi i Stangeland forventer av en fremtidig leder. Ledelse er ikke for alle, poengterer Mette.

HVERDAGSDRYPP

Tett på naboer og tra

Det durer av motorlyd fra busser, biler og lastebiler som passerer anleggsplassen langs gamle riksveg 44 på Gausel. Tungsikring og barrierer er satt opp, og veg og gang- og sykkel felt er lagt om slik at anleggsarbeidere og publikum er trygge. Naboene følger interessert med på fremdriften, og nabolaget endres for alltid.

– Trafikkavviklingen har vi mye erfaring med fra andre prosjekter, så det har vi full kontroll, på sier Cenneth Træe og Sjur Stangeland. Begge har hver sin arbeidsstasjon i det som en gang var Peders gatekjøkken på Gausel. De har vært med på å bygge E39 Eiganestunnelen, det som i 2013 var Norges største vegkontrakt.

Eiganestunnelen ligger som en innfartsåre til Stavanger, og det passerte i snitt 50.000 biler i døgnet. Joda, sikker trafikkavvikling kan de.

Om Bussveien

Utbyggingen av Bussveien er delt opp i 25 delstrekninger, hvorav seks allerede er ferdig. Strekningen mellom Gausel Stasjon og Diagonalen er den sjuende kontrakten som er tildelt og er totalt 1,3 km lang. Kontrakten har en verdi for Stangeland på 278 millioner eks mva. og skal stå ferdig våren 2023. Bussveien mellom Sandnes og Stavanger er 50 km lang når den er ferdig, og blir Norges første fullverdige bussveisystem.

Det er Rogaland fylkeskommune som er

byggherre, og prosjektleder Pål Thornes sa blant annet i sin tale under første skuffetak 24. august 2020:

– Det er mye som skal bygges på kort tid, blant annet to underganger, vann- og avløpsnett, av- og påkjøringsramper og støyskjermer. Publikum vil merke prosjektet godt, og byggearbeidet vil påvirke trafikken. Jeg oppfordrer alle å ta hensyn til hverandre, og ber om at gående, syklist og trafikanter følger skiltingen. Alle skal ha en trygg hverdag!

Godt naboforhold

Byggherre og Stangeland jobber side om side i brakkerigg som er satt opp på Gausel stasjon. De samarbeider tett, og er enig i at samspill og god kommunikasjon er viktige suksesskriterier. Det gjelder selvsagt også med naboene.

– Tre uker før oppstart sender jeg ut

Arbeidet foregår tett på trafikken. Både Stangeland Maskin og byggherre Rogaland fylkeskommune er takknemlige for at beboere og trafikanter er tålmodige og at vi alle tar hensyn til hverandre.

afikk

informasjonsskriv til alle berørte naboer, sier anleggsleder Per Olav Roos. Også han refererer til erfaring fra Eiganestunnelen, hvor også prosjektleder John Olaf Østerhus og rådgiver Sverre Nergård hadde sentrale roller, begge nå også med på Bussveien.

Etter informasjonsskrivet er sendt ut, avtaler Roos befaringer med hver enkelt nabo. Kontraktene er allerede inngått med byggherren, men det er greit å prate igjennom den med hver enkelt, sier Roos.

– Noen huseiere vil gjerne ha gjort noe ekstra, mens andre ønsker en gjennomgang av hva som kommer til å skje med tomte under byggeprosessen, sier han. Noen av tomtene er kjøpt ut, hele boliger er kjøpt ut, mens andre områder lånes under byggeperioden. Anleggsmaskinene trenger litt ekstra

Elektrikeren Magne var en av de første som bygde hus her i 1984. Han synes det er spennende å følge byggeprosessen, og er fascinert over alle oppgaver som foregår samtidig. Her i dialog med Per Olav Roos.

plass, et såkalt anleggsbelte mens arbeidet pågår.

Dialogen med naboene går godt, og mens Per Olav tar en av sine daglige runder på byggeplassen, kommer Magne Gausel innom. Magne er en av tre søsken som har eiendom på Gausel, og familien stammer fra gardsbruket som alle tomtene en gang ble skilt ut fra.

– Meg og søstrene mine synes det er spennende å følge med dere, sier Magne. Han synes anlegget ser ryddig og effektivt ut, og det virker som om arbeidsoppgavene er godt planlagt. Han forteller om et tilfelle hvor omlegging av en veg første til redusert sikt, og at han syntes det var skummelt å kjøre ut fra sidevegen.

– Jeg rapporterte det inn til TS'en, og i løpet av dagen var alt ordnet, sier han. Den ene søsteren fikk også hjelp av en maskinfører til å sage et spor i asfalten, mens han hadde et lite pusterom i en travelt hverdag.

– De er altså så høflige og hyggelige, disse arbeidsskarene, avslutter han.

Roos smiler og nyter de gode tilbakemeldingene. God dialog med naboene er viktig når det skjer så mye på en gang. På den 1,3 km lange strekningen er det aktivitet overalt. Fordelen er at når prosjektet er ferdig, har mange eiendommer fått etablert god støyskjerming som de tidligere ikke hadde.

Side om side til 2023

Det er ikke bare dialog med byggherren og naboene som er viktig. Under-entreprenørene er mange og viktige. Per Olav slår av en prat med et par arbeidskarer fra Ibetong. Det er mye betongarbeid på denne kontrakten, tillegg til spunting som utføres av Seabroker. Asfaltarbeidet er tildelt Velde, og det er Helleberg Maskin som lør mur.

– Vi skal jobbe sammen i mange år, og vi vet av erfaring at det vil oppstå behov for avklaringer og kompromiss, sier Roos. Samarbeidet går godt, og vi har jevnlig byggemøter som blant annet tar for seg HMS og fremdriften.

Toppen er nå

For Stangeland er det 20 personer i sving nå.

– Vi vil ikke bli flere, men trekker inn ressurser alt etter som prosjektet skrider frem og nye oppgaver skal løses, sier Roos. To nøkkelpersoner som har vært med siden oppstart er stikningsingeniørene Torgeir Line og Sondre Flesjø. De er ute flere ganger daglig og måler, observerer og kvalitetssikrer fremdriften. Også dette prosjektet er modellbasert og uten tradisjonelle tegninger.

– Det er spennende og følge prosjektet så tett, sier Torgeir Line. Han har flyttet inn på brakkeriggen og har fast arbeidssted her nå. Som alle andre; smilende og serviceinnstilt både mot kollegaer og naboer.

Trygg trafikk- avvikling på travel motorvei

Prosjektleder Solveig Yndesdal på nordsiden av tunnelen.

Den 13 kilometer lange sykkelstamvegen langs E39 er en del av Bymiljøpakken. Veggen er definert som et pionerprosjekt for høystandard sykkelveg, og målet er å overføre arbeidsreiser fra bil til sykkel mellom Stavanger, Forus og Sandnes. Deler av traseen er allerede åpnet, og nå er Stangeland Maskin og Kruse Smith godt i gang med tunnel på Auglendshøyden.

Det er Kruse Smith som har total-entreprisen for byggherren, Statens Vegvesen. I oktober ble det gjennomslag og lys i enden av den 371 meter lange tunnelen, men det er fortsatt mye som skal gjøres før den kan tas i bruk av syklistene i 2023. I tillegg til tunnelen inkluderer også oppdraget oppgradering av sørgående tunnelløp på E39, samt å utvide eksisterende tunnel med nytt havarifelt og nye portaler.

Kontrakten Kruse har for Vegvesenet har en verdi på 95 millioner, og 33,5 mill. eks. mva. for underleverandør Stangeland.

– Vi har ansvar for sprengning og masseflytting i dagen, masseflytting i

tunnel og all vegbygging, sier prosjektleder Solveig Yndesdal i Stangeland Maskin. Oppstart av prosjektet var i starten av juni, og med seg på laget har hun driftsleder Raymond Bale.

Solveig forteller at før anleggsvegen fra Sørmarka Arena og inn mot forskjæringen til tunnelen kunne bygges, var det en del som måtte på plass.

– I ytre miljøplanen til vegvesenet var det bl.a. krav til registrering av fremmede arter, og til å fjerne alle masser som var infisert av disse. Vi leidde inn en botaniker fra Multiconsult til å registrere og å beskrive omfang av infiserte masser som måtte fjernes. Totalt har vi levert nesten 7000 tonn

infiserte masser til mottak i Svåheia, sier Solveig.

Plantene ble kappet ned, lagt i sekker og teipet igjen av anleggsgartnere, for deretter å sendes til forbrenning.

Da vi endelig kunne sette i gang med å bygge anleggsvegen, ble alt av jordmasser lastet på asfaltbiler. Man var redd for at frø skulle spre seg under transporten, og asfaltbilene gir mulighet til å dekke lasten med presenning. De tildekte massene ble kjørt til Svåheia i Sogndal for håndtering.

Etter hvert som anleggsvegen ble etablert, kunne også fjellfolkene ankomme anlegget. De gikk i gang

Nabohilsen #1

Svanesjøen i anleggsform

Torsdag den 15. oktober ca klokken 18.00 så kjørte jeg med familien på motorvegen retning sør. Den lille arvtageren på knapt 6 måneder satt fastspent i bilen, på vei sørover fra Stavanger mot Forus. Rett før tunnelen ved Sørmarka så jeg noen blinkende lys og tenkte "Filler'n, nå er det kø eller stans ei stund, og pjokken i barne-setet blir høy forbanna av å stå i ro." Men mer feil har eg ikkje tatt siden eg pisset på et strømgjerde. Det eg blei vitne til der var ein oppvisning i samspel og koordinering, sist sett i Stavanger Konserthus den 19. januar i fjor då den russiske nasjonalballetten kom fra Moskva for å fremføre Svanesjøen.

Svanesjøen var ikkje ulikt det som utarta på motorveien, der det blei kjørt tre biler som rolig og kontrollert slakket ned trafikken og fikk den stanset på trygg avstand til tunnelen. Då de var stanset, var det allerede gang i varselshornet som varslet om sprengning, me så over på motsatt kjørebane som og tømte seg parallelt med vår egen og knapt 30 sekunder etter hørte me flere tette smell og lyden av skytematter som danset i tunnelen.

Så gjekk det knapt ett minutt før det like synkronisert som et sveitsisk urverk blei bevegelse i de blinkende bilene foran som økte farten rolig opptil 90 km/t og trakk seg av på neste avkjørsel.

Det var helt nydelig å være vitne til en så bra gjennomført operasjon.

Vær så snill å gi ein hils og ein takk for showet til Ts folka og Statens vegvesen – bilen som imponerte både voksne og barn på tur den dagen.

Det er kjekt å sjå når flinke folk gjør vanskelige jobba så bra at det ser enkelt ut.

God helg og takk for oppvisningen.

Med vennlig hilsen
Arne Lund

Her er trafikken stanset i begge retninger. Bilde er tatt fra nordsiden av tunnelen, og det er Auglendstunnelen du ser.

med forskjæringen til tunnelen slik at Krusen kunne komme i gang med å drive tunnelen.

– 60.00 biler i døgnet passerer anlegget, og bare et par sekunder stans i trafikken forplanter seg kjapt, sier driftsleder Raymond.

Trafikkavvikling er en oppgave Raymond og hans mannskap er trygge på. Sammen med Gunnvar Klepp som utarbeider varslings- og skiltplaner, har de lagt en god plan som i praksis fungerer utmerket.

– Gunnvar er dyktig, og han samarbeider godt både med byggherre, kommune og fylke. Dette gir optimale løsninger som fungerer for alle parter, sier Bale.

Hastigheten er satt ned fra 90 km/t til 70 km/t på strekningen før og etter Auglendstunnelen. I tillegg er det tidvis behov for å stanse trafikken i

begge retninger i forbindelse med sprengningsarbeidet.

Trafikkavvikling i verdensklasse

For å stanse trafikken på motorvegen kobles fire skiltvogner på samme antall arbeidsbiler. De første to bilene kjører ut på motorvegen med hver sin skiltvogn. De skifter så kjøreretning ved diagonalen/Rumag for å gjøre seg klar til å stanse nordgående trafikk.

I mellomtiden gjør de andre to bilene seg klar til å stanse sørgående trafikk. På klarsignal fra sprengningleder kjører første den ene bilen forsiktig inn på sørgående E39, neste bil hakk i hel. De legger seg i hver sitt kjørefelt, og fra påkjøringsrampen og frem til avtalt sted på motorvegen er trafikken forsiktig bremsset ned, for så å stanse helt opp.

Den samme rutinen foregår parallelt i sørgående kjørebane, og som ved et fingerknips er

trafikken gjennom Augelandstunnelen stanset på en trygg, smidig måte.

– Når det gjelder trafikkavvikling, tar vi det som et godt tegn at vi ikke hører noe fra publikum, sier Solveig. Folk er travle, og det skal lite til før en blir irritert på noe som kan fremstå som ineffektivt eller farlig, sier hun. Det er mye det samme personellet som tar seg av trafikkavviklingen.

Status

På det meste har det vært 10-12 TS'er på anlegget, alt etter behov. Det er også eksterne aktører som tar seg av tørsteinsmuringen som foregår på sørsiden av tunnelen, mot SUS2023 og Ullrigg. I skrivende stund har gjengen nylig startet arbeidet med å bygge grøfter gjennom sykkel tunnelen.

– Vi har også leid inn Kays Betongsdaging som har boret og wiresaget ut fjellet rundt trafoen som står på sørsiden av tunnelen, sier Solveig. Det har vært omfattende

arbeid, og det har kun vært aktuelt med forsiktig sprengning rundt denne trafoen på grunn av rystelseskrev. Det går noe lengre tid, men er helt nødvendig, sier hun.

Det er kjørt ut 25.000 faste m³ fra sykkel tunnelen, 13.500 faste m³ i utvidning av E39 og 13.000 faste m³ i forskjæringer og ellers i sykkelveg i dagen.

– Forskjæringen er sprengningsarbeidet inn mot tunnelen på begge sider som vi utfører før Kruse kan drive i tunnelen, sier Solveig.

Driften videre

I perioden fremover skal sykkel tunnelen ferdigstilles. På begge sider av tunnelen skal det lages midlertidig veg mellom sørgående løp av E39 og sykkel tunnelen. Når den står ferdig, skal sørgående biltrafikk ledes gjennom sykkel tunnelen mens rehabiliteringen av eksisterende sørgående tunnel løp pågår.

– Vi legger om trafikken omtrent 1. februar,

sier Solveig. Da står det ferdig en av- og påkjøringsrampe mellom sykkel tunnelen og E39. Disse rampene fjernes etter at prosjektet er avsluttet. Slik vil trafikken bli avviklet frem til sørgående løp er ferdig rehabilitert.

Når trafikken ledes via sykkel tunnelen, vil både Kruse og Stangeland starte arbeidet med sørgående tunnel løp. Det skal fjernes masse fra sprengningsarbeidet som foregikk sommeren 2020, det skal etableres grøfter, og det skal legges ny asfalt i eksisterende tunnel og nytt havari-kjørefelt. Dette er arbeid som Stangeland utfører. Det skal og monteres ny vann- og frostsikring.

Oppdraget utføres som totalunderentreprise, og prosjektleder Solveig syns det er spennende.

– Det gir oss en annen rolle i både i anbuds- og byggefasen sammenlignet med en utførelseskontrakt, sier Solveig. Og her som alltid ellers er målet å finne de gode løsningene, avslutter hun.

» Stor trivsel i traileren

Arild Nilsen har arbeidet som sjåfør fra han var 18 år gammel. I 36 år har han hatt lastebilen som arbeidsplass. Som ung lastebilsjåfør kjørte han over hele Europa og Storbritannia. Etter at han startet i Stangeland i 2004, har han hovedsakelig kjørt betongelementer lokalt.

Orneshaugen forsamlingshus er ferdig montert, og Nordic Cranes maskiner er klar til å rigge ned og returnere til de ulike basene. Foto: Arild Nilsen

– Hele familien min har kjørt lastebil. Far, farfar og onklene mine. Interessen for lastebiler hadde jeg som ung gutt, så det var liten tvil om hva jeg skulle drive med. Jeg har likt meg i lastebilen fra dag en, og har fantastiske minner fra variert kjøring over hele Europa, forteller Arild.

Arild kom til Stangeland i 2004 da han tilfeldig så at det var en ledig stilling i Stangeland Kran, og stakk innom kontoret. Derfra gikk det som vanlig fort i Stangelandsystemet, og plutselig var han i gang med å kjøre elementer for AS Betong.

– Og siden mandag 13. september 2004 har det blitt elementkjøring på meg, forteller Arild. Det kom såpass fort og uoppfordret at redaksjonen sjekket datoen, og den stemmer. Arild er utvilsomt stolt av å være en del av Stangeland Gruppen.

Arild fungerer til daglig som bas og er vant med å planlegge element-

transporten slik at logistikken blir best mulig for selve monteringen på byggeplassene. Arild forteller at han liker veldig godt at han kan styre jobben sin og at han dermed får brukt kunnskapen sin.

– Ledelsen gir meg ansvar og jeg tar det, forteller Arild.

– Min første bil i Stangeland var en Volvo F12 1986-modell uten sovehytte, fortsetter Arild med innlevelse. Etter dette har jeg fått flere helt nye trekkvogner. I 2005 fikk jeg en ny Volvo med helt ny elementtralle. Så lurte Olav Stangeland i 2011 på om jeg ville kjøre DAF, og slik ble det jo. Det var en veldig god bil som i 2017 ble byttet ut med den Volvoen jeg kjører i dag.

Spennende reiseoppdrag til Nord-Norge

Våre sjåfører arbeider mest lokalt i forhold til mange av våre kranførere som er vant til å være på reise store deler av året. Denne høsten fikk Arild

og kollega Tom Stangeland i Nordic Crane Vest være med på et spennende oppdrag i Nord-Norge.

Orneshaugen forsamlingshus skulle bygges like nord for Narvik. Den læstadianske forsamling i Narvik var byggherre, og Total betong AS var hovedentreprenør for bygget. Betongelementene ble produsert av Hå Element AS på Varhaug, og Elementmontasje Vest AS fikk selve oppdraget med å montere bygget. Det var utvilsomt mange lokale aktører som tok på seg arbeid langt borte. For Nordic Crane Vest var det naturlig at Arild fikk oppdraget med planlegging og gjennomføring av transporten for oss.

Båtlaster fra Tananger til Malmkaia i Narvik

Elementflakene, maskiner og annet utstyr som skulle benyttes i arbeidet ble lastet på båt i Tananger. Deretter var det en 5 dagers seilas langs norskekysten til Narvik. Nordic Crane

Elementene må leveres i rett rekkefølge slik at framdriften i monteringen blir rett. Foto: Arild Nilsen

Vest hadde oppdraget med å få alt lastet inn på båten. Det var hektisk og godt planlagt under det korte båtanløpet i Tananger. Første båt hadde hele 38 lass med betongelementer som ble satt inn på flak i båten. Ved ankomst ble alt losset av på Malmkaia i Narvik.

Denne kaia har en spesiell historie og var strategisk viktig under andre verdenskrig. Det ble utkjempet et stort slag mellom de allierte og Tyskland for å sikre at jernmalmen fra Kiruna i Sverige kunne fraktes ut på båt og nyttes i våpenproduksjon. Slaget om Narvik varte i flere måneder, og det blir betegnet som nazistenes første nederlag. Tyskerne tok likevel over kontrollen etter at de allierte styrkene trakk seg ut av Norge for å støtte de franske styrkene på kontinentet.

Det var heldigvis fredeligere denne høsten. I løpet av byggeperioden kom det to båtlaster til med elementer til Narvik. Jobben til Arild og de andre sjåførene var å transportere elementer

til forsamlingshuset og tomme flak tilbake til båten. Logistikken i elementtransporten er særdeles viktig. Arild og de andre sjåførene sørget for at alt kom i rett rekkefølge slik at kranfører og monteringssteamet fra Elementmontasje Vest fikk god flyt i monteringen. Å høre Arild fortelle hvordan arbeidet ble planlagt, utført og antall traller som ble kjørt hit og dit, vitner om en ansatt som virkelig brenner for jobben sin og er opptatt av at kunden vår skal få den aller beste servicen.

Samarbeid mellom Nordic Crane Selskapene

Det var ikke bare Nordic Crane Vest som var med på dette arbeidet. Nordic Crane Nord stilte med sin nye Grove GMK 250 tonner med fjernstyring. De rutinerne kranførerne Jan Are Andersen og Bengt Aage Johnsen byttet på å kjøre kranen gjennom byggeperioden. Arild fikk avløsning av kollega Tom Stangeland, sjåfør i Nordic Crane Vest, midt i byggeperioden.

For konsernet er det viktig at vi kan utnytte kompetansen og ressursene vi har i de ulike selskapene over hele landet, noe dette prosjektet i Narvik er et meget godt eksempel på.

Bodde på anlegget

Arild stortrivdes på oppdraget i vår nordlige landsdel. Han forteller om gode boforhold i flotte campinghytter like ved byggeplassen og om en byggherre som ofte var innom og fulgte fremdriften i prosjektet. Et veldig godt samhold mellom de ulike aktørene i arbeidet gjorde at en var en del av et større team. Ikke dagligdags for sjåfører som ofte er alene i egen bil.

– Boforhold, matservering, utfordrende oppgaver, fantastisk natur og dyktige kollegaer. Å bli sendt på en slik jobb igjen er helt fint for meg, avslutter Arild før han haster ut til bilen sin. Det er alltid noe som skal transporteres, og Arild er «alltid på plass».

Fjernstyrte mobilkraner

Espen Tjelta er storfornøyd med sin Grove 250 tonner. Etter at jeg fikk denne mobilkranen har jeg fått en helt annen arbeidshverdag. Jeg bruker muligheten til å styre kranen med fjernkontrollen så ofte den byr seg. Da får jeg deltatt i arbeidet på en helt annen måte og brukt kroppen. Det liker jeg, og så blir jeg en del av teamet som monterer. Foto: Tom Furland

Et stort antall av våre mobilkraner kjøres daglig med fjernstyring der våre dyktige kranførere er tett på det som skjer. Det gir en suveren kontroll, og kranfører har full oversikt på alle detaljer i løfteoperasjonen.

Dette forteller Olav Moi Håland, daglig leder i Nordic Crane Vest.

– Våre nyeste Grove-kraner leveres nå med fjernstyring, slik at de kan opereres uten å sitte inne i selve kranen. Dette gir oss en mulighet til å levere enda mer effektiv kraning til våre kunder. Vi merker allerede at dette er kraner som kundene setter stor pris på, og de som har hatt en slik kran på anlegget, er på og vil sikre seg samme kran igjen. Alle de andre Nordic Crane selskapene har tilsvarende kraner, så vi kan levere dette over hele landet.

En av de som kjører en slik kran er Arne Kristian Fuglestad, kranfører i Nordic Crane Vest. Han er storfornøyd med at han kan manøvrere kranen fra utsiden, og dermed kan bevege seg rundt på byggeplassen slik at han hele tiden har best mulig oversikt over heiseoperasjonen.

– Det var litt spesielt i starten. Vi kranførere er vant med å kjenne kranen og bevegelsene i kroppen når vi sitter i kranhytta. Dette er nytt og uvant, men etter hvert som en får kjørt på denne måten blir det fort en vane. Arne Kristian er fornøyd med at han får beveget seg i en ellers stillesittende hverdag med statisk løfting av blikket opp i høyden.

Arne Kristian Fuglestad styrer kranen med stødig hånd oppe i selve bygget. Med fjernkontrollen kan han som kranfører hele tiden bevege seg slik at han har best oversikt over løftet. Det gir en suveren kontroll, og Arne Kristian har full oversikt på alle detaljer i løfteoperasjonen.

– Dette gir meg en flott variasjon i arbeidet. Vi kranførere blir liksom mer en del av teamet som monterer, og kundene er kanonfornøyde. De får sikker og trygg heising med god flyt uten misforståelser som kan oppstå når en kommuniserer via radio. Ikke minst i dødsoner der kranfører normalt ikke ser. Nå beveger jeg meg fritt rundt i bygget, hele tiden slik at jeg har best oversikt.

– Når været i tillegg er så vanvittig fint som dette, er det ikke mange som får meg inn i kranhytta igjen, avslutter en smilende Arne Kristian før han klatrer opp og inn i bygget igjen klar til innsats.

Vår nye Grove GMK 5150L, 150 tonner, står rigget klar for fjernstyring ved Husene i skogen for kunde Faber Bygg. De er som andre kunder meget godt fornøyd med å ha fleksibiliteten som kraner av denne typen gir på anleggsplassen.

Å flytte seg slik at en har den beste oversikten over heiseoperasjonen er suverent. Det gir god flyt i arbeidet og minsker mulighetene for misforståelser og feil. Her har Espen Tjelta veldig god oversikt ved montering av hulldekker sammen med montører fra Finnøy Betong AS.

Stadig flere tar riktige valg

Gratulerer til byggherre Finansparken Bjergsted og vår oppdragsgiver Veidekke Entreprenør, som i juni 2020 ble tildelt pris for Årets Bygg 2019 og Årets trebyggeri 2019. En del av begrunnelsen til juryene er at bygget er såkalt BREEAM Outstanding-sertifisert, og at byggeprosessen er preget av godt samarbeid, høy kompetanse og leverandørutvikling. Stangeland Maskin leverte grunn- og utomhusarbeid til Finansparken, og har fått mersmak på denne typen oppdrag.

BREEAM kommer opprinnelig fra England, og er et miljøsertifiserings-verktøy for bygninger. Målet er å stimulere til bærekraftig design og bygging gjennom hele prosessen. Det er hele ni kategorier som danner grunnlaget for klassifiseringene, og Finansparken scoret høyest.

Kategoriene tar for seg dokumenterte prestasjoner innen ledelse, helse- og innemiljø, energi, transport, vann, materialer, avfall, arealbruk og økologi samt forurensning.

– Man får ekstra poeng for innovasjon, sier senior HMS-KS koordinator Tom Rune Utheim. Stangeland har vært med på nesten samtlige BREEAM-prosjekter i regionen siden oppstart

i 2012. Sammen med prosjektorganisasjonen til Stangeland som var med på Finansparken, har Utheim satt seg godt inn i BREEAM-tankegangen.

– På mange måter er BREEAM beslektet med LEAN, som er et mer kjent uttrykk, sier han. Det handler om å ta riktige valg første gang. Kriteriene tar i hovedsak for seg valg relatert til selve bygget, men løsninger utomhus, økologi og overvannshåndtering er en viktig del av sertifiseringene.

Innen kort tid skal prosjekter også sertifiseres etter CEEQUAL-standard, som er anleggs svar på BREEAM.

– CEEQUAL brukes til å fremme bærekraft og kvalitet i alle typer anleggsprosjekter som veg, jernbane, bro og parkanlegg sier Tom Rune.

John Olaf Østerhus er prosjektleder for Stangeland Maskin, og har lært mye om bærekraftige valg mens han var med på Finansparken.

– Våre underleverandører har stort sett produkter som er miljøvennlige, men i noen tilfeller mangler de dokumentasjonen. Da må enten dokumentasjon utarbeides, eller så er ikke produktet med videre. Det er også produkter som rett og slett ikke er miljøvennlige, og de blir ikke godkjent, sier han.

Alle produkter må registreres inn i en database, hvor et automatisert filter siler ut produkter som ikke tilfredsstiller kravene i BREEAM. Avviste produkter kan ikke benyttes i prosjektet.

– Godkjenningen vil videreutvikle både produkter og leverandører, men også ekskludere useriøse aktører, sier Østerhus. Typiske produkter vi legger inn er produkter til gartnere, rørdeler, gysmasse og underleverandørers produkter (asfalt, betong m.fl). Samme filterfunksjon i systemet benyttes på kjemikalier og oljer vi benytter.

– Mange av produktene har lengre leveringstid enn vi normalt sett er

alg for bærekraftens del

Fra byggegropa i Bjergsted.

vant med, sier John Olaf Østerhus på spørsmål om hvordan BREEAM har påvirket hans hverdag. Han refererer til to års leveringstid på økologiske frø som normalt sett er lagervare.

Det er også ønskelig å unngå produkter som har høyt VOC innhold. VOC er en kombinasjon av gasser og lukter som avgis fra mange forskjellige giftstoffer og kjemikalier som finnes i hverdagsprodukter. Likevel viser det seg at det ikke alltid lar seg gjennomføre like lett i praksis. Eksempel på det er tennere som brukes i sprengningsarbeidet.

– Det er blyforbindelser i disse, dog med noe forskjellig plassering. I noen sitter

det i primærsatsen, mens andre i forsinkerelementet. Bransjen jobber med mer miljøvennlige alternativer, og sertifiseringsorgan som BREEAM og andre byggherrekrav vil føre til innovative, miljøvennlige løsninger. Dette sier Kurt Ivar Høyland fra sprengstoffleverandøren Orica.

Alternativ til boring og sprengning er å meisle, som hadde ført til mye støy og påkjenninger for mennesker og nærliggende bygninger over for lang tid.

I tillegg til å registrere godkjente produkter, rapporteres også Co² forbruket i prosjektet.

– Maskinparken vår er ny, og det er enkelt å hente ut data fra både lastebiler og anleggsmaskiner, sier Tom Rune. Alt Co² utslipp rapporteres, inkludert transport på innkjøpte varer. I praksis gir dette en stor fordel til kortreiste produkter, sier han.

Nå har prosjektledere og HMS-avdelingen i Stangeland kurset seg i BREEAM.

– Vi følger med på utviklingen i bransjen og tilpasser oss, sier anleggssjef Jan Erik Ånestad. Oppdatert kompetanse og en fremoverlent organisasjon er viktige faktorer for å sikre vår posisjon som en foretrukken samarbeidspartner, sier han.

Flinke rivefolk på reis

Rivegjengen er på sitt første reiseoppdrag. Det er Nysæter Ungdomsskole i Stord kommune som nå skal bli ny. Etter et par uker med manuell rensking, ryker tak og vegger på det som en gang var administrasjons- og undervisningsbygg, gymsal og bomberom. Ungdommen i Sagvåg får helt ny skole i 2022.

Det er GL prosjektservice som har totalentreprisen på den nye skolen, som har en verdi på 317 millioner kroner. Leveransen for betongselskapet inkluderer også 25 meters basseng, flerbrukshall og basishall. Byggherre er Stord kommune.

Stangeland Maskin leverer rive-tjenetester til Birkeland, som har kontrakt med GL på grunnarbeidet. Det er 4.200 m² med bygningsmasse bestående av tre, betong og stål som skal fjernes, og når bladet går i trykken, er arbeidet ferdig.

– Oppdraget er et resultat av konsern-synergier, sier Jørgen Evjen, som er prosjektleder for riveavdelingen i Stangeland. Totalentreprenøren GL prosjektservice er Karmøy-basert, og det er første gang Stangeland leverer tjenester på deres byggeplasser, om enn under vingene til Birkeland.

Formann på anlegget er Olav Inge Dyvik. Den rutinerte lederen har vært i rivegjengen siden 2011, og liker utfordringene det byr på. Det er små marginer, og det er spennende å finne

løsninger for å gjøre god økonomi i prosjektet. Han står med hansker i en haug med kobberør, ståltråd og isolasjon.

– Det ligger mye verdier i emner som har høylegert stål og kobber, forklarer han. Hengeren er full, og han stropper fast lasten. Både de som manuelt rydder og maskinførere har øye for verdifulle metaller, og det sorteres sirlig ut.

– Vi var seks personer i en god måned som rensket bygningene for miljøfarlig avfall, sier han. Alt ble sortert i ulike containere og kjørt til gjenvinning.

Rett ved siden av kobberhaugen, står en "liten luring", som Jørgen Evjen kaller maskinen.

– Ikke la deg lure av størrelsen. Den er liten, men knuser alt den kommer over, sier han.

Knuseren kapper stålet i mindre biter, og sorterer det ut på siden av den knuste betongen. Den klarer alt det samme som større knuseverk klarer, det tar bare litt lengre tid.

I EC250'en jobber Ola Seldal med å rive bomberommet. Her legger han biter av betong og armering opp til Eivind Berge Bryne som knuser og sorterer. Den oransje knuseren helt bak til høyre i bildet er «den lille luringen»

Formann Olav Inge Dyvik er godt fornøyd. Bak er brakkene som nå

– Fordelen med "den lille luringen", er at den er billig å transportere, god på mindre volum og tar fysisk liten plass på anlegget, sier Olav. Han er påpasselig med å demobilisere utstyr som ikke blir brukt.

– Blir det ikke brukt, må det av leie, konstaterer han. Det samme gjelder mannskapet. Etter at den manuelle renskejobben var ferdig, gjenstår grovarbeidet som to maskinførerne håndterer selv.

I slutten av oktober var all synlig bygningsmasse fjernet, og maskinførerne Ola Seldal og Eivind Berge Bryne var godt i gang med å rive ned bomberommet og grunnmurer. De trives godt på Stord, og bor på hybel bare et steinkast fra skolen.

sefot

brukes som midlertidig skole mens byggingen pågår.

Eivind kjører en CAT 336 og Ola en Volvo EC250. De har begge OilQuick hurtigfester, og veksler effektivt mellom ulike skuffer, klyper og sakser.

– Det er en ny verden med OilQuick sier Ola. Han står med maskinen midt i det som en gang var bomberommet. To av veggene er allerede fjernet, og maskinen er plassert på et underlag som er en blanding av betong og gammel fyllmasse fra da skolen var ny.

Han prøver seg på en ny vegg. Betongen er ca. 60 centimeter tykk, og armeringen tyter ut av endestykket. Han bruker skuffa til å rive til seg vegg. Den rikker seg ikke av flekken! Han belter litt nærmere, tar nytt tak,

og peiser på med mer krefter. Fortsatt ingen bevegelse i vegg. Han henter mer masse for å bygge seg et større underlag for å belte nærmere vegg. Han tar et nytt tak i vegg. Turtallet øker, og maskinen tipper litt forover. Det ene beltet løftes opp av bakken, men det er nå bevegelse i vegg. Kampen mellom Ola og vegg – Ola vinner!

– Jeg må bruke litt tid på å lirke, dra og skyve i konstruksjonen til den gir etter, sier han. Det er en balansegang hvor mye man skal tyne maskinen, og hva man får igjen. Den tidligere kranbilsjåføren har vært en del av riveavdelingen i to år, og trives godt.

Han har rykte på seg for å være faglig

sterk og en dyktig maskinfører med rolige, kontrollerte bevegelser. Selv er han mest opptatt av å være en god kollega og skape gode relasjoner.

– Jeg har lyst å lære mest mulig, hele tiden, sier han.

På taket til bomberommet står Eivind. Han veksler kjapt mellom betongsaks og graveskuffe. Han setter grave-tennene inn i armeringen og drar opp en blanding av stål og betong. Når han har nok å jobbe med, bytter han over til saksa, og går i gang med å bygge betongen og skille den fra armeringen.

– Vi kjører på, og skal være ferdige med alt rivearbeid til midten av november, sier Eivind.

Nå har også Birkeland ankommet med en 14 tonns hjulgraver som skoger, og en 50 tonns lastemaskin som skal grave bort myr. Birkeland er utålmodig, og vil i gang med sprengnings- og grunnarbeidet.

– Det er kjekt når de også ankommer, så blir vi bedre kjent med Birkelands mannskap, sier Eivind. Han ble uteksaminert fra Stangelands talentprogram i 2020, og i prosjektoppgaven presenterte han hva som kreves av utstyr og kompetanse for å lykkes i riveavdelingen. Av lederne sine beskrives han som positiv med et stort potensial.

– Han har gått i god lære hos riveguru Ingvar Risa, sier Jørgen Evjen.

– Hver for oss er vi selvstendige, og som lag samarbeider vi tett for å jobbe trygt og effektivt sier Eivind. Han er egentlig blåruss med en bachelor i økonomi, men kjempet med nebb og klør for en maskinførerjobb i Stangeland.

Vinduene i maskinen er sotet, og han har installert bass bak førersetet. Han stikker hodet ut av vinduet og sier:

– Å være maskinkjører er det beste sjekketrikset!

Og nå har han kapret seg drømmedame fra Østlandet.

A photograph showing three construction workers at a site. One worker in a blue uniform with 'BIRKELAND' on the back is standing and looking towards the camera. Two other workers in high-visibility yellow-green gear are crouched near a large, shiny metal pipe. The background shows a construction site with piles of earth and some buildings under a blue sky with clouds.

Krevende, men vellykket prosjekt på Raglamyr

Mange har vært på anleggsmesse på Raglamyr, rett sør for Amandasenteret i Haugesund. Nå er området utbygget, og Coop Obs åpnet i oktober en gigantbutikk på 10.000 m². Grunnarbeidet og utomhus har Birkeland stått for, og det er ikke lite rør som er lagt under bakken i den tidligere tomta.

Det er GL prosjektservice som har fått totalentreprisen av byggherren, Coop Sør-Vest. Birkeland er underentreprenør, og vant kontrakten både for beste løsning på overvannshåndtering og lavest pris. Oppstarten var oktober 2019, og har i snitt sysselsatt 7 personer i 12 måneder.

Den første utfordringen kom allerede etter kort tid. Helge Mundal og hans mannskap var så vidt i gang med de første grøfte-meterne, da det ble identifisert en såkalt forsager, det vil si udetonert dynamitt i grunnen.

Bombehund og førerløs gravemaskin

– En årvåken Åsmund Severeid så forsageren fra gravemaskinen sin, og varslet meg umiddelbart, sier Helge som er HMS-KS og prosjektleder i Birkeland.

Industriområdet ble planert for mange år siden, og dynamitten har trolig ligget der i flere år. Helge forteller om gode internrutiner for varsling, og selvsagt tok byggherre funnet svært alvorlig. Innen kort tid var dynamitt-hund fra AF på plass for nærmere undersøkelser.

Hunden utførte søk, og markerte funn på flere steder. Det ble besluttet å gjennomføre forsiktig fremgraving i markerte soner med en fjernstyrt gravemaskin, en 14 tonn's beltegraver. Dette arbeidet pågikk i seks uker, før området endelig ble fristilt.

Formann Arvid Hetland har vært på prosjektet siden oppstart, og synes det er godt funnet av forsageren ble tatt alvorlig. Det er tross alt mye trafikk, bebyggelse og naboer på området.

– Vi tapte seks uker med arbeid, men vi har likevel levert varene på avtalt dato, sier han.

Lite fall på rør og overflate

Den 30.000 m² store tomta fungerer som er stort fordøyningsbasseng for Raglamyr, og det er strenge toleranser og høyt krav til nøyaktig rørlegging.

med et jevnt tilsig av grunnvann og dager der vadebuksen måtte på, var det til tider utfordrende.

– I starten la vi 20 meter rør hver dag, mens på slutten greidde vi 120 meter, sier Arvid. Det handlet om å finne den rette balansen mellom bruk av lensepumpe og når vi bare tok på oss vadeutstyr. Underlaget i grøfta bestod av sprengstein og 4-16 pukk, og etter at det var på plass, ble det brukt en spesiallaget vader for å sikre hellingen. Det ble også brukt rørlaser som siktet inn GPS-koordinatene for koblingspunktene.

– Alle de 70 slukene og tilhørende koblingspunkter var forhåndsbestemt med koordinater. De er de som er styrende for oss, sier Arvid.

Mye på kort tid

Som ved de fleste prosjekter, kommer det alltid endringer underveis. Her var heller intet unntak. Tomta ligger midt mellom Haugesund og Karmøy kommuner, og midt i prosjektet ble det besluttet å bygge en plass-støpt kum med mål på 3x5 meter i grunnflate og en høyde på 2 meter.

I kummen er det montert ei solid sluse som gir kommunene mulighet til å kjøre vannet i begge retninger, alt etter behov.

– Vi tok utfordringen, og løste det uten forsinkelser på sluttdatoen, sier Arvid.

Grunnvannet fortsatte å skape hodebry, nå i ei enda dypere grøft. Helge og Arvid setter på mer folk, og samtidig på tomta jobber det med planering av gulv, asfaltering og annet utomhusarbeid.

Finavrettingen og gulvplaneringen før støpning skulle du sett, sier Arvid. Opprinnelig var det satt av 14 dager på å rette av 10.000 m².

– 10 personer, en 8 tonner og en 14 tonner brukte 1,5 dag på å finplanere 4.000 m², sier han.

I tillegg ble det asfaltert 15.400 m² og lagt 5.000 m² med belegningsstein.

Arvid og Helge får spørsmål om det var et vellykka prosjekt. De svarer begge to et rungende ja! Det var ingen skader, gode rapporteringer, mye å lære og kjempegod dialog med byggherre.

Birkeland har gravd 1000 meter grøft, og det er til sammen lagt 538 meter med vannledning og 380 meter med Qmax-rør. Det er Cowi sammen med Skjæveland Cement som har designet løsningene.

– Store deler av Sandnes har Qmax-rør, men det er lite brukt på Haugalandet, sier Arvid. Han forteller at på tross av lite helling i terrenget og vann som står relativt stille i grunnforholdene, klarer Qmax sammen med infiltrasjonskummer å få bevegelse i vannet. Det eggeformete designet på røret gjør at lite vann får større bevegelse og gjennomstrømming.

– Vi har lagt rørene med 0,1 % prosent fall, sier Arvid. For å gi et bilde over hvor lite det er, er det 10 cm per 100 meter. Det er avgjørende for resultatet at underlaget er 100 % nøyaktig, og

Store deler av Sandnes har Qmax-rør, men det er lite brukt på Haugalandet.

Legger trekkerør uten å

Det er kanskje selvforklarende for mange, men å "trenche" betyr på godt norsk å lage et spor i asfalten, og samtidig lage en minigrøft for trekkerør til fiber. Siden 2014 har T. Halleland levert tjenesten, og ikke en dag har sagbladene stått stille.

På sørspissen av Karmøy ligger Skudenes-havn. I et boligfelt der er Simon Kvalvågnes og Leif Haaversen i full gang med dagens oppdrag. De smiler når de ser driftsleder Toralv Sørhus ankomme i bilen. Han har nemlig med seg varme pannekaker fra slakter Snørteland til de to karene som er på jobb.

– De er verdenskjent, skryter Sørhus om pannekakene. For å ikke avsløre at en fra sørfylket ikke hadde hørt om de pannekakene, nikkes det bare høflig før varmeposen åpnes. Men la oss bare slå det fast en gang for alle: Pannekakene var verdt hver eneste kalori, for å si det sånn!

Pausen er over, og Leif setter seg oppå den store saga som brukes til oppdraget. Det er en Rellok 750 med 100 HK og med en nettovekt på 2,2 tonn. Bak et beskyttelsesdeksel er det to diamantsagblad med en diameter på 900 mm.

– Saga kan kjøres på en henger, og flyttes rundt med en vanlig bil, sier Sørhus. Det gir Leif og Simon full fleksibilitet og selvstendighet når de er rundt på oppdrag.

Gripe muligheten

– Det var Haugaland Kraft som utfordret de lokale entreprenørene til å satse på trenching, forklarer Sørhus. Sammenlignet med hva man betaler for annet anleggsutstyr, var saga en stor investering for 6 år siden, så muligheten måtte veies opp mot risikoen.

– Vi liker å prøve nye ting, så muligheten måtte vi gripe, legger han til.

I gata er det spraymarkert der hvor Leif og Simon skal sage og legge trekke-

Mens maskinen sager seg gjennom asfalten og kjøres kyndig fremover, må rørene legges hurtig ned i sporet. Dette er for å unngå at veggene faller sammen.

å stoppe trafikken

Allerede i 2012 fattet Toralv interesse for rørlegging uten graving, og siden er de blitt eksperter.

rørene. Mens Leif kjører saga, går Simon bak og legger nedi rørene før han fortløpende fyller over med 2-5 sand. Det er fin singel uten finstoff som raser fint ned over rørene og dekker dem til. Etter at de er dekket av sand, limes fugen igjen, og det ser ut som om asfalten er teipet sammen.

– Det er viktig å få nedi røret med en gang, ellers kan det rase sammen, sier Simon. Det er trekkerør i størrelsen ø16 mm og ø8 mm i stikk til eiendommene som legges denne dagen. Størrelsen på sporet passer til rør i størrelsen ø8 - ø20 mm, men dimensjonen kan økes med større sagblad. Grøfta er 27 cm dyp, og det er plass å legge flere rør oppå hverandre. Med optimale forhold og finere masse som sand og grus kan det trenches opp mot 60 m per time.

– Fiberen som blåses inn i røret er på størrelse med et hårstrå, og holder hele Haugalandet med internett, sier Sørhus.

Trenching kan for eksempel også benyttes for å etablere nye strømforsyninger til bygninger og porter, i tillegg til farts- og avstandsmålinger som er nedgravd i vegnettet.

God flyt i trafikken

Mens Leif og Simon arbeider, kjører naboer ut og inn av eiendommene sine. Sporet som saga lager er så lite at bilene kan kjøre over rett etter saging.

– Det var hovedmålet også til Haugaland Kraft da de ønsket å ta i bruk denne metoden: Enklere og raskere utbygging av fibernettet. I praksis betyr det å legge mest mulig trekkerør med minimalt med stopp i trafikken, sier Sørhus.

– Nå har vi drevet med dette i 6 år, og det er enda ikke kommet en eneste naboklage, sier Sørhus. Leif og Simon har full kontroll over hvilke eiendommer som skal ha fiber, og planlegger traseen slik at det blir best for kundene.

– Vi vil jo de skal bli fornøyde, og har ikke lyst å ødelegge f.eks. områder hvor det er belegningsstein, sier Simon. Han er pensjonert bankmann, og har erfaring med kundebehandling. Vi strekker oss langt for å imøtekomme kundene på en best mulig måte, avslutter han.

Større oppgaver for Kolnes Maskin

600 millioner investerer INEO Eiendom i prosjektet Eplestien. Grønne fellesområder, drivhus og bærekraftige materialer krydret med kortreiste epletrær skal friste boligkjøpere til å bosette seg på toppen av Tasta i Stavanger. Kolnes Maskin er tildelt kontrakt på grunnarbeid og utomhus, mens Sola Bygg har totalentreprisen.

– Det er den største kontrakten vi har landet, sier driftsleder Magnar Helleland. Tomta som skal utvikles er på 21.500 m², og boligene er en blanding av rekkehus, byhus og leiligheter. Det er Østerhus som bygger rekkehusene, mens Sola Bygg bygger resten, forklarer Helleland. For Sola Bygg har kontrakten en verdi på 300 millioner, og for Kolnes maskin er verdien på 25 millioner eks. mva. I tillegg kommer

kontrakten med Østerhus på de 26 rekkehusene.

– Prosjektet sysselsetter 5-10 personer i to år, sier Magnar. Det er viktig for Kolnes Maskin å posisjonere seg som en leverandør av prosjekter på denne størrelse.

Sola Bygg ble etablert som et tømrerfirma i 2011 av Inge Østbø. Allerede

fra starten var han ambisiøs med 15 ansatte, og jevnt og stødig utviklet han selskapet. I 2018 solgte han 51 % av aksjene til INEO.

– Det gir oss rom og muligheter til å satse enda mer, sier Østbø. I 2018 omsatte de for 47 millioner, og satte seg et mål om 250 millioner innen 2023. Det betyr i praksis at han gjør alltid plass til gode folk som vi jobbe for ham.

Fra venstre Inge Østbø, Magnar Helleland, Gunnar Kolnes og Narve Lerstad.

– Normale år har vi to læringer, men nå har vi fem. Det var så mange gode søkere at vi tok inn alle. I 2020 bikker vi 190 millioner, sier, Østbø.

I skrivende stund har Sola Bygg to aktive totalentrepriser. Det er Vålandstunet som ligger ved innfartsåren til Stavanger fra E39, og Eplestien på Tasta. Begge prosjekter for INEO, og begge med Kolnes Maskin med på laget.

– Faktisk har vi levert grunnarbeid og utomhus på 3 av de siste prosjektene til INEO, sier Magnar. I tillegg til Vålandstunet og Eplestien for Sola Bygg overleverer de snart

Sentrumsparken i Randaberg. Et gigantprosjekt midt i "den grønne bygda" med leiligheter, parkanlegg og lekeplasser. Det er Jærentreprenør på Varhaug som har totalentreprisen på det prosjektet.

Tilbake til Eplestien

– Vi er spesielt stolte av denne kontrakten fordi vi vant på løsninger, ikke pris, sier Magnar. God dialog med prosjektleder Narve Lerstad i Sola Bygg og enighet om løsningene, ga grønt lys i slutten av april 2020.

– Vi er heldige som får muligheten til å vokse på de utfordringene Sola Bygg gir oss, sier han.

Kortreist

På Tasta er grunnforholdene forholdsvis gode å jobbe med, og består av mye grusholdig masse med innhold av en del kulestein og leire. Det er kort vei til tipp-plass, bare 6 km fra byggeplassen.

– Effektiv logistikk og korte avstander

var helt avgjørende for å være konkurransedyktige på en så stor jobb. Totalt skal vi bort med ca. 70.000 m³, da er det viktig med lass begge veger, sier Magnar.

Kolnes har også inngått samarbeid med nabobonde hvor marka brukes som tipp i anleggsperioden.

– Vi etterlater oss ei god mark på 15 mål og en bonde som er storfornøyd sier han.

Nå er de ferdig med den største utgravingsdelen. Videre fremover blir det full aktivitet med VA parallelt med utgraving av neste blokk.

Våren 2021 starter arbeidet for anleggsgartnerne.

– Alle epletrær er forresten kortreiste fra Klingsheim på Tjelta, sier han. Det er ikke det eneste kortreise valget, og poengterer avslutningsvis at det var de kortreiste løsningen som gjorde at Kolnes vant kontrakten.

Her ser du ned mot Tasta senter.

Her er grabben som senere
også fikk påmontert tenner.
Containere fylles opp og kjøres
bort. Foto: Joakim Haga.

**Godt samarbeid
reddet store
verdier etter brann**

1.600 tonn med skadet fiskemjøl skulle ut av giganttanken etter ulmebrann. Oppdraget ble mer utfordrende enn først antatt, da det viste seg at slokningsarbeidet hadde ført til at mjølet stivnet og ble hardt som stein inne i ståltanken.

Karmsund Protein er en fiskemel- og sildoljefabrikk på Husøy på Avaldsnes. Produksjonsfasilitetene er moderne, og prosessanlegget håndterer 1.200 tonn råstoff i døgnet.

– Det er verdens nyeste, mest moderne og energieffektive produksjon, sier Bård Helge Langelandsvik som er driftssjef ved bedriften. Han og Frode Helmichsen i Rogaland Gjenvinning ble presentert for hverandre etter ulmebrannen, som i en periode førte til redusert produksjonskapasitet på anlegget.

Frode Helmichsen er ansvarlig for salgs- og markedsarbeidet i Rogaland Gjenvinning, og ved spesielt krevende leveranser er han også prosjektleder. Det var den rollen han tok på seg da han i tre uker var til stede på Husøy for å rengjøre en tank, en kontrakt som ble tildelt av Skadealliansen og Gjensidige.

– Vi har løst mange utfordringer for Skadealliansen tidligere, så det er kjekt at de tar kontakt med oss igjen, sier Frode. I forespørselen ble det opplyst at 2000 tonn skadet fiskemel skulle fjernes etter en ulmebrann som hadde vart i flere uker. Det var brukt store mengder vann og skum i slokningsarbeidet, som følgelig endret konsistensen på det ellers så tørre mjølet. Gjensidige ønsket å tømme og klargjøre tanken til ny produksjon, i stedet for å kassere den.

Tanken er 32 meter høy, og har en diameter på 9,5 meter. Dette tilsvarer litt i underkant av 2.300 m³. På toppen av tanken er det en inspeksjonsluke, og i bunnen er det tilkoblingspunkter for 8" slanger.

– Stanken slo mot oss da vi åpnet luka. Du gikk ikke rett derfra og på butikken etterpå, for å si det slik, sier Frode.

Innholdet i tanken var en blanding av tørrstoff, seig deig og forkulla klumper, og ble målt til en høyde på 24 meter. Rogaland Gjenvinning involverte Schlumberger i et forprosjekt som tok for seg risikovurderinger og metodealternativer. Basert på innholdet og utforming av tank,

falt valget på roterende spyledyser inne i tanken, samt vakuumbiler som skulle suge massene. Skrekksenarioet var om en skulle støte på masse som hadde stivet og pakket seg som et isfjell. Det var heller aldri aktuelt å sende personell inn i tanken. Stangeland Maskin var klar med containerbiler for å kjøre til massene til Forus Energigjenvinning, Lindum AS, Eidfjord og Eidsund.

Etter å ha tømt 6-700 tonn, altså ca. 1/3 av tanken, ble skrekksenarioet en realitet. Slokningsarbeidet med tilførsel av vann og skum førte til kjemiske reaksjonen og masse var stivet. Arbeidet ble midlertidig satt på hold, og Frode måtte tilbake i "tenke-tanken".

Hva gjør vi nå? Mjølet skal ut! Kunden og Gjensidige vil redde tanken. Dette skal vi løse!

– Vi er heldigvis del av et konsern som lever av å løse utfordringer, så jeg tok kontakt med Stangeland og Nordic Crane, sier Frode. Sammen med Schlumberger satte vi oss ned på nytt for å skissere løsninger sier han.

Gjensidige var tett på i hele prosessen, og hadde tillit til både løsning og fremdrift.

Med på laget var Stangeland-sjåføren Joakim Stangeland Haga. Han var med

på hele oppdraget, fra første mobilerings til jobben var ferdig.

– Det var vanvittig spennende å få være med Frode, og bidra med løsninger på det som virket som en umulig oppgave, sier Haga. Han synes også det var kjekt å kjøre nye plasser og gjøre noe han aldri hadde gjort før.

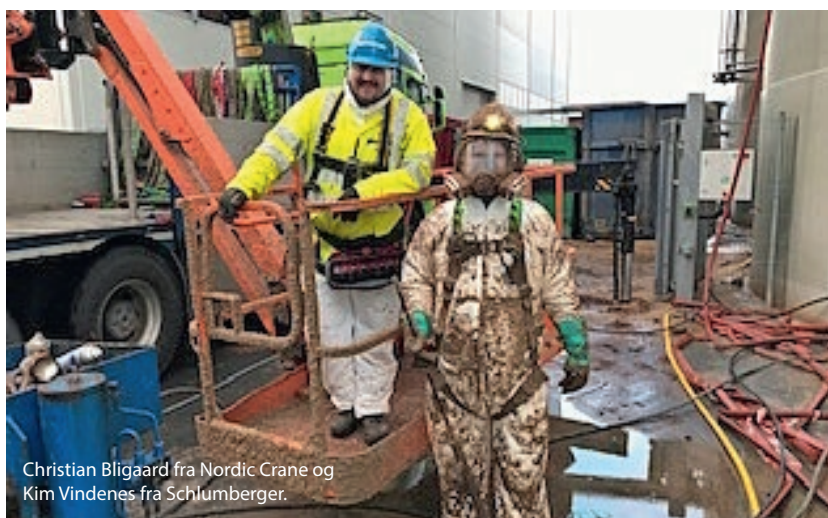
Løsningen ble å skjære ut først et hull i tanken på 23 meter høydemeter, og deretter et tilsvarende hull lenger nede etter hvert som "fjellet" ble redusert i høyde. Hullet var 2x3 meter, og stort nok til at Nordic Crane kunne kjøre opp en kranarm, føre inn en grabb og begynne å klore på "fjellet".

– Det gikk greit med grabben, sier sjåfør Joakim. Han så likevel et potensial i å få opp farten med å montere tenner på den. Han fant noen stålbiter som han formet som tenner, boret hull, og monterte dem på grabben.

– Tennene hadde ikke holdt på en gravemaskin for å si det slik, ler han. Det var likevel godt nok til at grabben klarte å klore og løsne mer, forklarer han.

– Vi var 20 personer fordelt på fire team som jobbet døgnet rundt i tre uker, sier Frode. Det var TS-sjåfører, kranoperatør fra Nordic Crane og personell fra Schlumberger. Han er tydelig stolt av teamet sitt på tvers av selskaper og yrkesgrupper som nå har klargjort tanken for drift.

Han oppsummerer suksessen med ett ord: Gøy!

Hvorfor gjør vi dette?

En sertifisering opp mot tre ulike ISO-standarder er naturlig nok et betydelig arbeid. Når vi i tillegg velger å gjøre alt arbeidet frem til sertifiseringen ved hjelp av våre egne interne krefter, så er det klart at det er krevende. Det er derfor naturlig å spørre seg om hva det er som gjør at det er verdt alt arbeidet og tiden som går med til dette.

Det korte svaret er enkelt: Vi gjør dette fordi det gir fantastiske muligheter og fordi det lønner seg:

- **Sertifiseringen åpner dører til kontrakter, positivt krevende kunder og spennende jobber.**
- **Organisasjonen videreutvikles og vokser i kompetanse, dyktighet og modenhet.**
- **Arbeidsprosesser og oppgaver tydeliggjøres og effektiviseres.**
- **Delaktiviteter og sluttprodukt får rett kvalitet, til rett pris og blir samtidig dokumentert.**
- **Kostnader til feil, sløsing og reklamasjon reduseres.**
- **Ved å samkjøre sertifiseringen med vår pågående digitalisering får vi en unik mulighet til å samle inn data, prosessere, analysere og visualisere tilstand, valg, muligheter og konsekvenser. På denne måten blir prioriteringer og beslutninger bedre, og læringen av disse blir også mer effektiv.**

Det handler på mange måter om å bli bedre, posisjonere seg i markedet, rekruttere de beste folkene og ligge i forkant av endringene vi er en del av.

Når vi velger å gjøre arbeidet selv, så skyldes det ren egoisme: Vi har et sterkt ønske og behov for å lære, utvikle oss, ta steg for steg og være i stand til å bli stadig bedre. Derfor betaler vi ikke ekstern ekspertise for å gjøre jobben for oss, for deretter å dra videre til andre i bransjen, med den kompetansen og innsikten som vi selv trenger for å utvikle oss videre.

En god nabo

Nabohilsen #3

Vår driftsleder Henrik Tunheim sammen med Espen Woldstad.

Espen Woldstad er prosjektleder for Jærentreprenør på Vardheia Ungdomsskule. Han melder om følgende til alle som bidrar på byggeplass:

– Ellers har jeg fått tilbakemelding om at noen som kjenner bransjen vår godt og som har kjørt forbi byggeplassen her flere ganger, har skrytt til vår leder om at det ser så ryddig ut på Vardheia. Dette er skryt til dere alle!!

Nabohilsen #3

Tusen takk til Sander Austad for at du tok deg tid til å besøke Jakob og Johanne. Dagen blei minnerik for de små som elsker maskiner.

Hilsen mor Malin som bor på Knaben.

Faksimile fra bygg.no

Stangeland Maskin med ny ISO-sertifisering innen arbeidsmiljø

Publisert: 14.09.2018 13:24, Sist endret: 14.09.2018 13:24

For ganske nøyaktig to år siden ble Stangeland Maskin sertifisert i henhold til ISO 9001:2015 kvalitetsledelse og ISO 14001:2015 miljøledelse. Fra 4. september kan virksomheten skille med nok en sertifisering, denne gang ISO 45001:2018 innen arbeidsmiljø.

av Jørn Hindskov

I samme omgang er også risikostyringssystemet i virksomheten oppdatert til å samsvare med ISO 31000:2018 Risikostyring, opplyser Stangeland Maskin i en pressemelding.

Trygg arbeidshverdag

I meldingen vises det til at entreprenøren at ett av de seks langsiktige satsningsområder som det jobbes målrettet og strukturert mot, er menneskene som arbeider i bedriften.

– Kulturen og arbeidsgleden har alltid vært en viktig konkurransefordel for oss, og det gjør meg stolt at vi nå har sertifisert våre strukturelle prosesser og systemet der vi aktivt jobber med en trygg arbeidshverdag for våre ansatte, sier daglig leder Tommy Stangeland i meldingen.

Han fremhever spesielt arbeidet til Tom Rune Utheim og Olav Slide. Utheim er Senior HMS-KS Koordinator, og har vært prosjektleder for sertifiseringen. Dette er ikke ukjent terreng for Utheim, da han i aller høyeste grad også var involvert ved de tidligere sertifiseringene.

Endringer

– Jeg synes det er spennende å fordype meg i standardene og koble disse opp mot vår praksis, sier Utheim.

Mer enn ti års målrettet arbeid i organisasjonen har vært grunnlaget for systemet som nå er sertifisert, men sertifiseringen innebærer også endringer. Utheim skryter av kollegaer i hele organisasjonen som både har bidratt, men også tatt inn over seg endringene på en positiv måte.

– ISO 45001:2018 er et ledelsesstyringssystem som tar for seg arbeidsmiljø. Målet er å redusere yrkesskader, sykdommer og fremme fysisk og mental helse. Vi i Stangeland har i mange år jobbet målrettet med sikkerhetskulturen vår, og det langsiktige målet er null fraværsskader, uttaler HMS-KS-HR sjef Olav Slide.

Han liker spesielt elementet med at sertifiseringen skal dokumentere prosesser for involvering og brukerprosesser.

– Vi har involvert verneombud, og alle faggrupper i sertifiseringsprosessen sier Slide. Høy grad av involvering er nemlig et forankret suksesskriterium, ikke kun for å bli sertifisert, men for å forankre rutine og kna det inn i kultur og ryggmargen hos alle oss som arbeider i Stangeland, fastslår Slide.

HMS- PRESTASJONER

HMS-prestasjonen er en anerkjennelse til en enkeltperson eller en gruppe som har bidratt betydelig til effektivt og sikkert arbeid for seg selv og andre.

SIKKERHETSLEDELSE

Torstein Pedersen registrerer og følger opp RUH på en positiv måte, og har positive holdninger som påvirker anleggene på en god måte.

EG BRYR MEG!

Peder Espedal har utarbeidet SJA som beskriver oppdrag, farer og vernetiltak kort og tydelig. Han har lagt ved bilde og hentet inn digital signatur fra eksterne aktører.

TYDELIG

Øystein Dahle har samlet hele gjengen som skulle være med å trekke rør gjennom 200 meter lange hull i fjellet. SJA er tydelig, komplett og oversiktlig, og alle som deltok har signert.

Sikkerhetsledelse

Det skal lages nytt fundament til ei 200 tonn smie i fabrikken til Kverneland. Sten Arild Hansen gikk igjennom en solid SJA med alle involverte parter.

Arbeid i trafikken

Det skal lages nye gangfelt langs hovedveg og høyspent. SJA'en utarbeidet av Ole Undheim er oversiktlig, og alle som bidrar i oppdraget har signert digital SJA.

Praktisk risikoforståelse

Ole Tommy Maudal skal grave dyp grøft for overvann og spillvann midt i veien. SJA inkluderer viktige faremomenter og gode tiltak.

Sikkerhetsledelse

Rune Skårland har utarbeidet SJA som er signert av alle involverte. Mye trafikk på anlegget som blir dirigert i tillegg til en god skiltplan.

Effektiv

Jostein Byberg går rett på sak med oppgavene, viktige deltpunkter og tiltak i SJA.

Kommunikasjon

I tillegg til SJA som tar for seg arbeidsgjennomføringen, har Stian Byberg-Moi lagt til rette for god kommunikasjon på byggeplass og overfor naboer.

Fra våte problem til tørre, grønne marker

Kjører du langs Årsvollvegen, ser du gårdsbruk og grønne marker som perler på en snor. Flere av grunneierne har gitt Stangeland Maskin muligheten til å disponere viktig areal som tipp for en periode. Til gjengjeld har de fått tørrere marker som gir en mer rasjonell drift og større avlinger.

Det er 5300 gårdsbruk i Rogaland, og fylket omtales som det fremste landbruksområdet i landet. Vel 900.000 dekar er dyrket areal som nyttes til grasproduksjon, som fôr til dyr og innlandsbeite. Siden tidlig steinalder har bøndene plukket stein, gjødslet og etablert drenering for å gi graset gode vekstforhold. Bak denne evnen til å

kultivere jorda ligger det generasjoner med kunnskap, omsorg, brennende interesse for landbruket og ikke minst et ønske om å tjene noen slanter til livets opphold.

Som andre næringer, må også bøndene holde seg oppdatert på utviklingen og fortløpende ta beslutninger om hva

som må gjøres for å holde driften mest mulig rasjonell og lønnsom.

Tørre marker

– Jorda er det mest verdifulle vi har, sier bonden Sindre Årsvoll, som siden 2004 har drevet hjemmegarden på Årsvoll. Da han overtok, var det stort sett NRF-kyr her, men Årsvoll har tro på den feite, proteinrike melka fra Jersey-fe, og har tilpasset driften sin deretter. Han forteller om kveg som ikke er så gode til å jage inn fra markene, men de er gode til å "dilta".

Dyra trenger mat, og for å få gode avlinger må man tilføre næring ved å

kjøre lort. Antall slåtter kommer an på vekstvilkår og været, men både forarbeid og høsting krever kjøring med traktorer som sleper på tungt utstyr bortover markene.

På nabogården til Sindre bor Per Ivar Borsheim. Han driver maskinstasjon og ca. 250 mål med dyrka mark. Området på Årsvoll er preget av myrlignende grunnforhold, og selv om det er lagt mye ressurser i drenering, ble det vått igjen etter et par år.

– Regn og våte marker setter en begrensning for arbeidet mitt, forteller Borsheim og forklarer:

– Etter et regnskyll måtte jeg kanskje vente i flere dager før det var tørt nok til å kjøre utpå. De verste årene stod det store områder igjen som jeg aldri fikk høstet. Jeg prøvde først å grøfte og drenere selv, men de ble aldri helt bra.

Borsheim tok da kontakt med Stangeland, og siden 2012 har del for del av den store garden fungert som tipp, for deretter å lukkes igjen som en tørr, velfungerende mark.

– Nå, så fort regnet gir seg, kjører jeg rett utpå, sier Borsheim.

Bernt-Olav Torland er formann for alle tippene til Stangeland. Han er oppvokst på Line i Time kommune, og har siden 13-års alderen vært avløser hos naboene. Torland har hatt læretiden sin i Stangeland, tatt fagbrev som maskinfører og fortsatt er det kjekekste han gjør er å kjøre gravemaskin. Som formann for tippene får han bruk for ulike aspekter av kompetansen sin og interessen sin for landbruket.

– Landbruket står mitt hjerte nærmest, sier han. Han er reflektert og tydelig, og har mye å fortelle når det gjelder tippene han har ansvaret for.

Tillit og god dialog

I korte trekk starter han med en befarings på området hvor tippene skal etableres. Her observeres våte hull, nedsøkk i terrenget, naturlige åsrygger og etablerte kanaler. Deretter sjekker han gamle bilder og tegninger som kan letes opp i gamle arkiver og på internett.

– Jeg ser hvor gamle kanaler og grøfter kan ha gått, prater med bonden og naboer for å danne meg et bilde og en forståelse av hvordan vannet naturlig ledes, utdyper han. Etter å ha dannet seg et grunnlag, og ser for seg hvordan sluttresultatet skal bli, får han stikningsavdelingen til å tegne et forslag som han tar med seg tilbake til bonden.

– Vi skal lage ei god kjelve, det er det som motiverer meg, sier Torland, som er stolt av å forvalte den viktige kulturarven bøndene har med dyrka markene. Han tror også nordmenn generelt sett verdsetter tilgang til norsk mat enda høyere når man ser viktigheten av å være selvforsynt med mat etter Covid-19 utbruddet.

Nedbør og våte marker setter

begrensninger for når man kan kjøre utpå med tunge traktorer, og i verste fall er det områder som er så våte at man aldri får inn avlingene. Det driver kostnadene opp for drifta.

– Jeg er avhengig av gras til dyra mine, forteller Årsvoll. Han var i utgangspunktet skeptisk til at markene skulle disponeres som tipp for en periode.

Dialog med Torland og observasjoner av hvordan tippene hos nabo Borsheim ble forvaltet, dannet grunnlaget for tillit hos Årsvoll, og Stangeland gikk i gang med arbeidet.

Gården hans har 220 mål dyrket mark, hvorav 120 mål er nå fornyet.

– Nedbørsmengden kan jeg ikke gjøre noe med, men jeg kan gjøre noe med marka mi, smiler han og tar på seg ei lue som skjermer mot regnet. Ikke uventet – det regner nemlig også denne dagen.

Det er bare deler av markene som fungerer som tipp av gangen.

– Dere er kjappe med å lukke igjen stykket slik at jeg kan komme i gang med dyrkingen igjen, sier Årsvoll og nikker anerkjennende til Torland.

Bjørn Helge Bore er interproduksjonsleder i Stangeland Maskin, og har det overordnede ansvaret for tippene. Tillit og god dialog er nøkkelfaktorer for et godt samarbeid, men i noen tilfeller gir det også en økonomisk kompensasjon.

– Det er mange faktorer som avgjør hvordan oppgjøret for tippene blir. Geografisk plassering, hva markene blir brukt til fra før, tidsplanen for disponeringen og så videre. I praksis betyr dette at noen blir kompensert for tapt avsling, mens andre får ei tørr, fin mark som eneste kompensasjon, sier Bore.

Avtalen hos Sindre Årsvoll skulle strekke seg over 3 år, men allerede etter 1,5 år var tippene ferdig og kjelvene nydyrket.

– Vi trenger en romslig tidsramme for å planlegge effektiv anleggsdrift, forteller Torland. Noen ganger går det raskere, mens andre ganger trenger vi hele avtaleperioden.

Både Årsvoll og Borsheim har hygget seg med å ha aktiviteten på garden.

Her ser du garden til Per Ivar Borsheim og naboer. Nederst i bildet er markene våte, mens på motsatt side av kanalen er jorda brukt som tipp.

– Å være bonde kan være ensomt til tider, og jeg syns det har vært hyggelig å ha lastebilsjåførene i shuttle her til tider. De smiler, hilser og slår av en kjapp prat om det passer, sier Årsvoll. For å ikke dra med seg jord og graps ut på vegen etter å ha tippet, ble det montert vaskekar hos de to naboene.

– Sjåførene kjører gjennom og vasker av hjul og understell på bilene, forklarer Torland. Det er et viktig tiltak for også å bevare et godt naboskap med resten av nabolaget på Årsvoll.

Miljøgevinstene

I tillegg til de åpenbare gevinstene for bondene med ei tørr mark, gir det også gevinster for miljøet når entreprenører og landbruket samarbeider. Korte kjøreavstander mellom byggeplass og tippene gir mindre belastning på vegnettet og mindre utslipp til miljøet. Både Borsheim og Årsvoll har fått etablert grusveger mellom markene sine, noe som gir en god logistikk på gården.

– Grusvegene er planlagt sammen med bonden, men det er også egenskaper i vegnettet som er en del av overvannshåndteringen, forklarer Torland. Han peker utover de grønne markene på Årsvoll, som har en helning mellom 3 og 7%. Alt er planlagt for at overvannet skal renne av, og at driften skal være rasjonell. Mot naboene er det lagt åpne kanaler som igjen leder overvannet ned til større kanaler.

– Vi starter alltid med å «plugge»

kjelva ut mot vernebeltet og vassdragene sier Torland. Myr og jordmasser fjernes, og området fylles opp med stein. Oppå etableres veg, og resten av arbeidet med tippene foregår nedenfra denne «pluggen» og oppover marka.

– Det er et viktig tiltak og en sikkerhetsbarriere for å unngå utglidninger av masse til vassdrag, det å føre arbeidstrykket og belastningen oppover fra vassdragene sier han.

Etter at matjorda er spent av og ranket opp for lagring, begynner arbeidet med å fylle opp med tippmasser. Det er en fordel å ha flere tipper å velge mellom samtidig.

– På den måten kan jeg koordinere arbeidet og vurdere hvilken masse jeg skal sende til hvilken tipp, sier Torland.

Den våte, dårligste massen brukes i bunnlaget, gjerne myr og andre masser med mye jord. Deretter går man over til fastere og fastere masse. Etter at området er fylt opp av passende tippmasser, traues området av og justeres med masse som setter seg godt. Eksempel er grusaktige morenemasser som silt, leir og sams.

– Det er for å lage et slags lokk før vi legger tilbake matjorda, sier Torland som liker godt å benytte sams. Den danner ei hinne med selvdrenerende egenskaper, sier han.

Når Torland er fornøyd med utformingen av marka, og kan gå god for at overvannet ledes inn til de riktige traseene, begynner arbeidet med å lukke igjen etter seg.

– Med denne jordfornyningen er kjelvene mine blitt mer homogene, fastslår Årsvoll. I praksis betyr det at han får gjort seg ferdig med hele arbeidet når han først setter i gang. Uten at han kan dokumentere det, har han også gjort seg opp en mening om at kjelvene nå holder bedre på væskene, noe som gjør at den tåler bedre tørkeperioder.

– Ikke at det egentlig er et problem i dette distriktet, ler han. Men vi husker alle tørkesommeren 2018 som krevende.

Kulturarven

Det er et stort ansvar å være bonde, og forventningene fra samfunnet er høye. Nordmenn flest er stolte av den norske matproduksjonen, og det er noe majestetisk og ærverdig ved å observere velholdte gardsbruk når vi ferdes rundt i landet.

Torland er trygg i sin suksess-oppskrift for å bidra til jordforbedring som gir bedre økonomi til bondene.

– Vi utarbeider en plan med overordnet mål om håndtering av overvann. Arbeidet starter når bonden er trygg på hva vi har tenkt å gjøre, og planen er godkjent av offentlige myndigheter. Trauingen, altså mellomlaget før matjorda legges på, er avgjørende for holdbarheten, og mengde matjord skal passe driften, forklarer han.

Det er erfaring, interesse og god forståelse som avgjør når Torland er fornøyd med en kjelve.

– Vi gjør jobben skikkelig, og vi skal gå fra den godt, fastslår han.

Milevis med rør

3,3 mil – 33 kilometer – 33 000 meter. 140 cm i diameter. Dette er den nye hovedvannledningen som IVAR skal legge fra Langevatn i Gjesdal til Tjensvoll i Stavanger. Deler vi dette opp i 12 meter lange lengder, forstår vi at det blir mange lass, veldig mange lass. Hele 1500 trailerlass skal fraktes ut fra Sandnes Havn til Brødrene Dahl AS.

Havnekranfører Ole Klausen fra Sandnes Havn har fått drømmejobben sin. Han styrer utlossingen av rørene fra båten med stødige hender og kan manøvrere rørene akkurat slik han ønsker. Kranen har en kapasitet på hele 50 tonn og har rotor i kroken slik at den kan kompensere mot vinden og legge lasten slik en ønsker. Stangelandmagasinet var så heldig å få være med i hytta under lossingen.

– Vi har sikret oss et omfattende transportoppdrag for Brødrene Dahl AS, forteller Transportsjef i Nordic Crane Vest, Tore Oftedal. I første omgang skal vi transportere rørene til mellomlager hos kunden. Hver semitrailer klarer to rørlengder om gangen, og i andre enden har vi en kranbil klar i mottaket slik at rørene blir losset sikkert og effektivt på mellomlageret.

Rørene kommer med båt fra produsent i Polen til Sandnes Havn. Det er planlagt 15 båtanløp med rør. Oppgaven vår blir da å få til en god og sikker transport slik at rørene ikke blir skadet. Glassfiberrørene er trykksterke, men tåler dårlig slag eller kakk. De må behandles med særlig varsomhet. En jobb mine sjåfører og kranførere er veldig godt kvalifisert til. I samarbeid med dyktig mannskap fra Sandnes Havn skal vi ordne dette. Effektiv og sikker håndtering av rørene er vi alle opptatt av å få til.

Det var hektisk aktivitet under det første båtanløpet og meget godt samarbeid mellom flere aktører som fikk god flyt i lossingen: mannskapet på båten som anhuket lasten, havnearbeiderne som sørget for sikkert mottak og plassering av rørene på semitrailerne sammen med våre sjåfører. Og ikke minst sikker surring av lasten før selve transporten.

En sentral oppgave i dette har havnekranfører Ole Klausen (51) fra Sandnes. Han er stolt tredje generasjon kranfører hos Sandnes Havn. – Å bli kranfører her har vært drømmen min hele tiden forteller Ole, slik som far og farfar. Han har tidligere jobbet lenge som rørlegger, men har hele tiden visst at dette er jobben han skulle ha. Ole koser seg oppe i kranhytta og manøvrerer spakene på den store havnekranen med stor ro. Han har en fantastisk flott utsikt fra kranen utover Gandsfjorden og fjellene bak. Rotoren i kranblokken gjør at han kan justere ned til minste bevegelse og kompensere for vindfanget i rørene.

Olav Kjelby, lærling i yrkessjåførfaget er til daglig elev ved Sauda videregående skole på Transportlinja. I høstferien var han på Rogaland Kranskole på stroppekurs. Denne kunnskapen fikk han brukt i praksis når han var med på å sikre rørene slik at de kunne fraktes trygt til mellomlageret.

De første 12 meter lange rørene ble losset direkte på lasteplan to og to. Det var stor aktivitet for å sikre at rørene ble plassert trygt uten skader på trallene.

To fornøyde sjåfører f.v. Olav Kjelby og Sigurd Vaule, er klar for å transportere lasten etter at to rørlengder er sikret på tralla. Sigurd Vaule har arbeidet som sjåfør for oss i snart 20 år og er en solid ambassadør for selve Stangelandkulturen. Olav Kjelby har nylig tatt sitt yrkesvalg og er helt i starten av sin yrkeskarriere. Han er elev i Sauda på Transportlinja der og lærling hos oss. Han gleder seg stort til han selv skal kjøre på nyåret. Nå benytter han enhver sjanse til å lære av de rutinerne i Nordic Crane.

– Dette er ikke noe 7-15 jobb avslutter Ole. Vi må stille opp når båtene ankommer og være klar på kort varsel. Dette «sjauerlivet» liker jeg, det ligger nok i genene mine.

«Hovedvannledning vest» et enormt prosjekt

Arbeidet med å legge ny hovedvannledning «Hovedvannledning vest» fra Gjesdal til Stavanger blir et veldig viktig og stort prosjekt for regionen. Ledningen skal sikre innbyggerne i regionen vår rent vann i lang tid fremover. For entreprenørnæringen blir det et særdeles viktig prosjekt. 33 km med rør, 7 ventilkammer, 1 styringsbasseng og med en anleggsbane på 30 meter blir det mye godt anleggsarbeid for veldig mange aktører fremover. Med en anleggsperiode som er estimert til 4 år gir det en forutsigbarhet og kontinuitet som er viktig i en tid der markedet ser mer krevende ut enn på lenge.

Tore Oftedal koser seg på kaien denne morgenen. Han er nedom Sandnes Havn for å kontrollere at alt går rett for seg på denne første båtlossingen, slik at kunden vår får den kvaliteten han forventer. God planlegging og beregning i forkant gjør at jobben går som smurt. Tore får bekreftet at den gode planleggingen av rørplasseringen fungerer meget bra og ikke minst at sjåførene gjør en flott jobb med surringen av lasten.

– Dette er kjekt, men det stopper ikke her. Jeg ser for meg mye godt arbeid fremover. Ikke bare i dette første mottaket av rørene. De skal også ut igjen langs hele traséen etter hvert som prosjektet skrider frem. Vi har som mål å levere sikker, effektiv og god transport gjennom hele prosjektet, avslutter Tore fornøyd.

Tore Oftedal, transportsjef i Nordic Crane Vest inspiserer, og kan fornøyd konstatere at planen, gjennomføringen og fremdriften fungerer som den skal. Han gleder seg til at mange flere båtlaste skal komme til Sandnes Havn.

Hlynur Gudmundsson, kranbilsjåfør, sørger for at rørene blir trygt losset av og mellomlagret hos Brødrene Dahl AS. Her skal rørene lagres i to lange rekker og tre rø i høyden.

2350 tonn med kjetting

Å losse 2350 tonn med kjetting av båten uten at den skal skade båtripa er et omfattende arbeid. Nordic Crane Nord mobiliserte to store mobilkraner som løftet kjettingen ut på kaien. Sammen med Semar AS sørget de for at kjettingen som skal brukes til å forankre Arctic Offshore Farming kom på land.

Det er solide dimensjoner på kjettingen som er løftet ut av båten og ned på midlertidig lagringsplass. Kranførere da bildet ble tatt var Gudmund Larsen og Matthew Montgomerie.

Arctic Offshore Farming er et flytende oppdrettsanlegg som er utviklet for å oppdrette laks i åpent hav med Norway Royal Salmon som byggherre. Oppdrettsnæringen og verftsnaeringen har sammen utviklet et nytt konsept for oppdrettsanlegg som kan lokaliseres i åpent hav. Målet er å løse miljø- og arealutfordringene i oppdrettsnæringen. Flytende oppdrettsanlegg er et spennende konsept som kan gi selve oppdrettsnæringen gode vekstområder fremover og landbasert industri og handel en spennende mulighet.

Værharde områder krever solid forankring.

Kjettingen kom med «Thorco Isabella» til Grøtsund helt fra Port of Huangpu i Guangdong-provinsen sør i Kina. North Agency AS var agent for anløpet og bisto med praktisk tilrettelegging. Selve kjettingen var av enorm dimensjon. Med en diameter fra 95 til 132 mm er den betydelig større enn kjettinger som i dag brukes til å forankre dagens borerigger. Den kraftigste kjettingen har en egenvekt på 350 kilo pr. meter.

Nordic Crane Nord måtte virkelig

mobilisere kraftig utstyr for å klare å utføre selve jobben. En Tadano ATF 400 tonner og en Tadano ATF 220 tonner, som arbeidet kontinuerlig over flere døgn. Sammen med god planlegging ble arbeidet utført på en fremragende måte.

Oppdrettsanlegget Arctic Offshore Farming skal etableres i storhavet utenfor Kvaløya i Tromsø kommune. Det blir spennende å se om dette prosjektet blir så vellykket at dette kan bli et satsningsområde for verftsnaeringen langs kysten fremover. Det gir muligheter for oss.

Mye personell var involvert i arbeidet som strakk seg over nesten tre døgn. Tommie Kristoffersen fra Nordic Crane Vest var leid inn som supervisor, og flere kranførere fra Nordic Crane Nord rullerte på skift.

Folk vil ha det fint på hytta, det gir oppdrag for oss

Steinene er nøye utvalgt for å få "flushe" kanter.

Mange har flyttet reisebudsjettet sitt over på hyttebudsjettet, sier Bjørn Madland Steine. Han er prosjektleder og avdelingsleder for Stangelands satsning i Ryfylke. Avdelingen har en god økning i arbeid på hyttetomter, og det nok Ryfast som får en del av æren.

Ifølge Terje Krumsvik, avdelingsleder i Eiendomsmegler1 i Aftenbladet tidligere i år, vil enda flere Stavanger-folk nå ha hytte i Ryfylke.

– De som har hytte, bruker gjerne litt ekstra på uteområdet nå, sier Bjørn. Han tror det henger sammen med at folk oppholder seg mye på hytta, og har tid til et ekstra prosjekt. Også rundt nye hytter tar man like gjerne alt utomhus, som denne nydelige eiendommen på Lysåsen Hyttefelt på Fister i Hjelmeland kommune.

– Dette er en nyoppført hytte i et etablert hyttefelt. Vi har levert grunnarbeid via Boligpartner, mens kunde har selv stått for opparbeidelse av

uteområdet sammen med oss, sier Bjørn.

Dialogen med kunden er alltid avgjørende, da det ofte blir endringer og spørsmål underveis i prosjektet. Bjørn forteller at utførende personell ofte ser forbedringer når de blir bedre kjent med terrenget.

– Nivåforskjellene akkurat på denne hytta er store, og når vi går i gang, vet vi av erfaring at det blir penere og mer funksjonelle løsninger når terreng og materialvalg får leve litt undervegs, sier han.

Kunde ønsker en naturlig mur som hindrer innsyn, samt gir best mulig utnyttelse av tomta.

For at muren sett nedenfra ikke skulle være for dominerende og voldsom, laget vi nivåforskjeller på uteområdet. Terrassen er bygget på to ulike høyder med treverk på øverste platå. En glidende trappeovergang med stein tar deg ned til neste terrasseplate, som består av skiferheller fra Randøy. Overgangen mellom de to platåene kan også brukes til sitteplass dersom man har storfamilien på besøk.

– Muren er lødd av maskinstein, også den fra Randøy. Det gir en rett, ryddig flate og en lavere front sammenlignet med rund stein.

De rette flatene er arealeffektive, og blir også brukt på trappegangen og deler av terrassen.

– Dette er kanongodt arbeid, skryter Bjørn, og trekker frem maskinfører Arve Aslaksen og grunnarbeider Bjørn Roar Tjøstheim. Dette er karer som både graver ut tomta, lør stein, legger skifer ja, rett og slett følger prosjektet fra start til slutt.

Mudring og kaiutdypning

Vi har kompetanse og utstyr til å ta på oss mudring og utdypelse av kaianlegg

Null forsagere, tryggere jobbhverdag

På Fagrafjell ville byggherre Statnett være med på å gå fra nonel til elektroniske tennere. Det har redusert risikoen for alle som jobber på anlegget for en marginal ekstrakost.

Alfred Nobel er den svenske oppfinneren som er hjernen bak dynamitten og grunnleggeren av den moderne sprengstoffteknikken. Det ble ingen arvinger på Nobel, og den bokstavelig talt fullada pengebingen ble testamentert til stiftelsen vi i norsk sammenheng kjenner som Nobels fredspris.

Sprengstoff finnes patronert eller i bulk, og veldig forenklet skjer det to ting ved detonasjon: Gassen og varmen som oppstår ved detonasjon skaper et trykk - som en sjokkbølge i omgivelsene. Når sjokkbølgen treffer fjell eller annet fast materiale, vil energien ha en knusende virkning. I tillegg utvider gassene seg, slik at fjellet kastes utover med stor kraft og høy hastighet.

For å detonere sprengstoffet finnes det tre ulike metodevalg: elektrisk, nonel og elektronisk tenner.

Elektrisk detonasjon passer bra til mindre salver med begrenset antall intervaller. Via et apparat måles kontakten mellom tennpunktene for å sikre at alt detoneres. Under dekking med skytematter kan ledning få skader, som kan føre til jordfeil og overslag, og metoden har også begrensninger med tanke på høyspentområder. Skaden i ledningene kan føre til forsagere, som kan detoneres når massene lastes ut. En forsager er gjenstående sprengstoff som ikke ble detonert.

Nonel (non electric) er et ikke-elektrisk system der tennmiddel detonerer seg gjennom en plastledning i en hastighet på 2100 m/s. En sjokkbølge sendes gjennom ledningene, og når den når frem til forsinker-elementet starter en forbrenning, som fører til detonasjon. Ulempen med denne metoden er at man ikke på forhånd klarer å måle

Her er 3 stk avfyrbokser for elektroniske tennere seriekoblet for stor-salve. I forkant er alle tennere kontrollert med den håndholdte scanneren.

Her er utsnitt fra display i avfyrboksen som bekrefter at det er ingen feil.

Alle tennere har en strekkkode som scannes for å verifisere at alt er ok.

Displayet i den håndholdte scanneren gir status. Dersom det kommer feilmelding, vil dette bli korrigert fortløpende.

om alt er koblet riktig, og om alt av eksplosiver kommer til å detoneres.

Ved å benytte seg av elektroniske tennere kontrolleres alle punkter ved hjelp av datasignal før detonering. Koblinger og funksjonalitet er i enda større grad målbar enn elektrisk, og måler både brudd, jordfeil og overslag.

– Nonel og elektronisk tenning tilpasser vi bruken etter forholdene, sier bergleder Åsmund Bjerga. Sammen med rådgiver og innkjøpssjef Oddvar Kvaa vurderer de fortløpende hvilket tennsystem som er best egnet til de ulike sprengningsoppdragene.

– Jeg tror bruken av elektroniske tennere vil øke i omgang fordi det er målbar, og følgelig vil redusere mengde med gjenstående sprengstoff. Skal vi f.eks. dekke salven med dekningsmaterieil, bør systemet være målbar, sier Oddvar.

Påstanden til Oddvar henger også sammen med statistikken. Stangelands erfaringstall viser at antall forsagere sterkt reduseres ved bruk av elektroniske tennere sammenlignet med både nonel og elektriske tennsystemer. På Fagrafjell bygger vi ny transformatorstasjon for Statnett. Opprinnelig var det tenkt å bruke nonel, men Stangeland Maskin hadde et bedre forslag.

– Da vi foretok en risikovurdering av arbeidet på Fagrafjell, så vi at det var

mulig å redusere risikoen betydelig ved å endre fra nonel til elektronisk tennsystem, sier prosjektleder Sigmund Lundevik. Driftsleder Stien Arild Hansen argumenterte hardt for å gå fra nonel til elektronisk tennsystem.

– Jeg vil folk skal komme på jobb og føle seg trygge, sier han.

Man kan undre seg på hvorfor brukes det ikke bare elektroniske tennere da? Svaret på spørsmålet er kostnaden. Elektroniske tennere er nesten tre ganger så dyre, sammenlignet med nonel.

Sigmund ser annerledes på det.

For det første hadde Statnett nonel i sin standardprosedyre med henblikk på høy-spenntetrisikoen. Det foreligger imidlertid ingen fare for forstyrrelser fra strømmenettet ved å bruke elektroniske tennere, følgelig kunne man vurdere det.

– Det er helt klart en HMS-sak, sier Sigmund som løftet saken for HMS-avdelingen og Tommy Stangeland. De var ikke i tvil. Basert på foreliggende vurderinger og erfaringer sa samtlige umiddelbart ja til å bruke elektronisk tennsystem.

– Nedetiden for å avdekke og håndtere forsagere på en forsvarlig måte koster også, sier Sigmund. Både tappt produksjon og tiden menneskelig og maskiner ikke er produktive. Sigmund løftet forslaget til Statnett,

som aksepterte, og som i tillegg likte forslaget så godt at de bidrar til å dekke halvparten av merkostnaden Stangeland har med byttet.

Alle får en tryggere arbeidsplass nå, sier Sigmund. Etter godt ett år med drift på anlegget har de gjort seg noen erfaringer.

– Forsagere er en av de store risikoene i prosjekt med sprengning, og risikoen kan praktisk talt fjernes med en marginal merkostnad, sier han. Man kan ikke isolere kostnaden med tennere uten å ta med seg hele regnestykket. Han roser den motiverte gjengen som er med på anlegget. Maskinfører Leon Aarre passerer på veg til jobb. Han slår av en prat når han får med seg at tema er forsagere.

– Det er ikke noe kjekt. Han er fornøyd med at de bruker elektroniske tennere på Fagrafjell. Det betyr mye å bli hørt.

– Et godt, trygt arbeidsmiljø med motiverte medarbeidere må også inkluderes i regnestykket, sier Sigmund. Vi legger penger på HMS-bordet, og viser at vi mener det, sier han.

Nå er sprengningsarbeidet ferdig på Fagrafjell, og tallenes tale er klar:

170.000 faste m³, 12.500 tennere fordelt på 113 salver.

Null forsagere!

Ny teknologi tar miljøet

En miljømessig gladnyhet: Hele 96,3 prosent av lastebilparken vår består nå av Euro 6 motor, den nyeste og mest miljø-riktige teknologien på markedet. I tillegg er 71 prosent av alle gravemaskiner med såkalt Trinn 4 eller høyere, også det et klart signal om at vi har fokus på miljøet.

Den ene lastebilen med Euro 4-teknologi står parkert på Soma. Det er en ombygd krokobil som benyttes når vi ruller ut store kabler på vindparkprosjekter. De to bilene med Euro 5 motor vil bli byttet ut i løpet av våren 2021.

– Til våren er vi oppe i 99 prosent Euro 6. Det er bra for miljøet, og det er bra for

Marek Kit fjernstyrer den elektriske rivemaskinen Husqvarna DXR140.

t på alvor

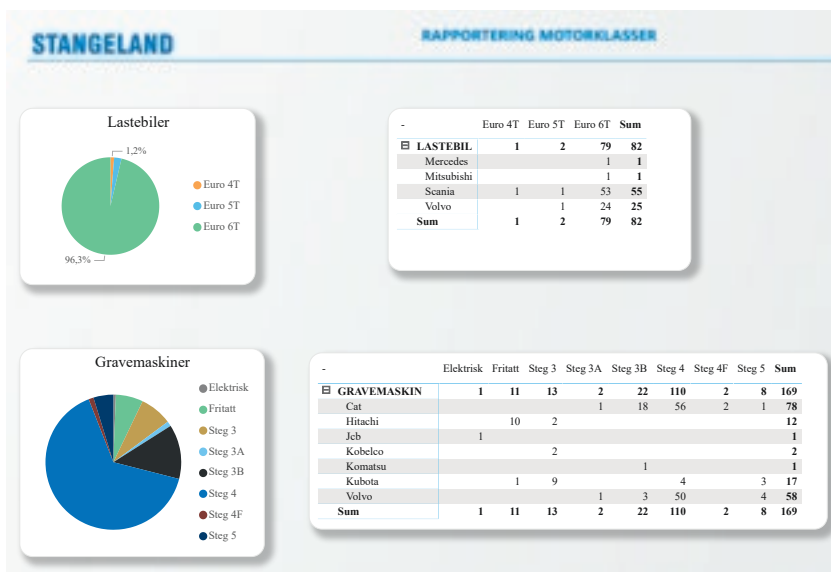

Her er Rogalands første elektriske gravemaskin, en JCB 19C-EETC.

oss, sier Olav Stangeland. Konsernsjefen er sterkt involvert i alt av utstyrshandler, og sammen med resten av de ansatte i konsernet gleder han seg stort over den moderne bil- og maskinparken.

– Folk skal ha det godt, og det skal være kjekt å komme på jobb. Da er utstyret en viktig del av totalpakken. Nytt, velholdt og rent utstyr er også en del av kvalitetsstempelen til virksomheten, sier han.

Fokus på bærekraft og gode valg for miljøet, er viktige kriterier når maskiner og utstyr skal handles.

– Det har vært en hel klar målsetning om at Euro 6 andelen skulle opp, sier Olav. Til sammenligning lå denne andelen i 2018 på 56 prosent, så mye har skjedd på to år.

På anleggsmaskinene har ikke utviklingen gått like kjapt, og det har heller ikke vært samme insentivordningene som på lastebil. Det er nemlig høyere årsavgift på lastebiler med eldre motorer. Forrige gang Stangeland foretok et større innkjøp av gravemaskiner, var i 2018/2019. Da var Steg 4 den nyeste teknologien på markedet. I 2018 var andelen med steg 4 eller høyere 43,6 prosent, mens den i 2020 er 71,3 prosent. Maskinen med steg 3 motor vil være byttet ut i løpet av 1-1,5 år.

Kort forklart var den største endringen i teknologien til Euro 5 og Steg3 og 4 strengere krav til CO₂- og NO_x-utslipp, mens Steg 5 og Euro 5 skjerper kravet til antall partikler som slippes ut.

Miljøgevinsten er stor, målt både i tomgangskjøring, gjerrige motorer og at det er null utslipp.

I tillegg kan alt av nytt utstyr med enkle grep kjøres på HVO-drivstoff. Det er fossilfritt drivstoff som benyttes

når anleggene skal være fossilfrie. Et alternativ til fossilfri HVO-diesel, er å kjøre elektrisk.

– Vi er opptatt av å ha en maskinpark som er optimal til driften vår, sier Tommy Stangeland, som sammen med Olav er den som sitter tettest på innkjøpsbeslutningene.

Høsten 2020 ankom den første elektriske gravemaskinen Stangelands hovedkvarter på Soma. Det var en JCB 19C-EETC med en batteripakke som gir 5 timers drift. Maskinen er nå i drift, sammen med en elektrisk rivemaskin av typen Husqvarna DXR 140, elektriske trillebåre av typen Twinca Dumper E-500 slork og Nu-Star MUV og minilasteren WorkyQuad SSQ EcoQuad-S.

Alt er kjøpt inn til et klassifisert riveprosjekt inne i tunnelhaller med mye manuelt arbeid.

– Det er viktig for oss å følge med på utviklingen, og nå er teknologien på et nivå som er interessant. Nå skal vi bli bedre kjent med batteriteknologien, og den erfaringen drar vi med oss når vi vurderer maskin- og EL-investeringen fremover, sier Tommy.

Pirater i Paradis

Det kreves en entreprenør fra Rogaland for å fjerne Jack Sparrow og hans Black Pearl fra sjøen i Paradis, Stavanger. Nå blir det sjøfylling, plastring og nye leiligheter for Siddisene.

Dersom du ikke helt tar referansen til Jack Sparrow og Black Pearl, er den hentet fra eventyrfilmene Pirates of the Caribbean. Piraten Sparrow seiler med mannskap og skute på de syv hav. Legg til en god dose fantasi eller fake news, så dukker plutselig skuta opp igjen i Paradis i Stavanger.

Så eksotisk er dessverre ikke historien til denne båten som ble løftet opp fra havets bunn sommeren 2020, men ganske kul likevel. Båten ved navn MS Bølnes fra 1941 ble opprinnelig brukt som fiskebåt. Den ble solgt flere ganger, og i 2001 ble den omregistrert til fritidsbåt. Under en storm i 2007 løsnet en fender, og det ble hull i skroget. Hendelsen resulterte i at båten sank, og endte sine dager på 15 meters dybde ved den tidligere kullimportkaia i Hillevåg.

Etter 13 år på havets bunn var det ingen som visste standen til den antatt 52 tonn tunge båten. Dykkere hadde observert den, men om den i det hele tatt kunne løftes, visste ingen. Det eneste som var sikkert, var at båten måtte fjernes før arbeidet med sjøfyllingen kunne starte.

Løfteoperasjonen ble godt planlagt i forkant, og en del av forberedende aktivitet var risikovurdering. Den ble gjennomført i samarbeid med HMS-avdelingen, ledende- og gjennomførende personell i Stangeland Maskin, samt Nordic Crane Vest og EB Marine. Resultatet av kartleggingen ble brukt til å etablere flere barrierer for å redusere risikoen i operasjonen.

Barrierer og risikoreduserende tiltak

– Først prøvegravde vi ved kaia for å sikre fast grunn for den 300 tonn tunge kranen som skulle brukes, sier Oddmund Taksdal. Han er anleggsleder og har sammen med prosjektleder John Olaf Østerhus overordnet ansvar for oppdraget. Prøvegravingen resulterte i en beslutning om å fjerne

Båten bærer preg av å ha ligget på havets bunn i noen år.

dårlig masse og grave seg ned til fast fjell, for deretter å fylle opp med pukk.

– Beltekranen LR1300 var overdimensjonert til oppdraget, da vi ikke helt visste hva som ventet oss, sier Østerhus. Det viser seg at båten var hele 18 tonn tyngre enn antatt, altså 70 tonn.

Med hensyn til ytre miljø var det flere tiltak. Absorbenter lå klar på land, og mannskap fra båt sikret at oljelensere var riktig plassert i tilfelle det skulle lekke olje fra båten.

– Ingen hadde kjennskap til innholdet i båten da den sank. Men med henblikk på at det var en fritidsbåt, antok vi at det var lite, sier Oddmund. Oljelenserne hadde også 1 m dype skjørt som lå under vann for å fange opp løsinventar og tyngre vrakrester som kunne løsne fra hovedskroget.

Brannvesen var i beredskap, det samme var Henriksen Oljetransport i tilfelle det var mer olje i båten enn antatt.

Løftet

En dykker med støtte fra tre kollegaer i EB Marine fester to flatstopper under båten. I andre enden var kranen som sakte begynner å løfte. Nøkkelen til suksess er å bruke god tid, både for å holde båten intakt, men også gi vannet tid til å renne ut av båten. Etter et par timer, gjestod det å få kjølen over vannflaten.

– Da skjedde det vi var redde for, sier John Olaf. Båten knakk i to, og sank. En beslutningssterk prosjektleder hadde valgt mellom å fortsette på samme metode – å få opp delene av båten ved hjelp av stropper og kranen, eller å endre metode. Satt i lys av tidsrammen og kostnadsbildet, fortsatte de arbeidet med samme metode de nå hadde startet på.

– Det vi hadde sett av båten, tilsa at kjølen og spantet var sterke nok til heves hver for seg. I tillegg var jeg trygg på at barrierene for å ivareta miljøet ville fungere. Dette hadde vi under kontroll, og jeg var verken redd for oljesøl eller at vrakrester skulle komme på avveie.

Stykkevis og delt, først propellen, deretter forskipet og enkeltdele,

Før kranen kunne rigges, måtte det laget et fundament som tålte vekta av den 300 tonn tunge kranen. Båten som skal heves viser seg å være 70 tonn.

ble en etter en løftet opp og plassert på planlagte områder på land, klar til sortering og klargjort til deponi.

Vinterpause

Nå er arbeidet med sjøfyllingen godt i gang, og grunnarbeidet for bygningene er ferdig. Til å fylle ut sjøen brukes en splitlekter og en tauebåt. Lastebilene kommer med masse fra bussveien, og en hjullaster mater en 40 tonns grave-maskin som laster lekteren. Dybden på området som skal fylles ut varierer mellom 10 og 20 meter, og det er beregnet et forbruk på 50.000 m³ masse.

– Det er ingen bygninger som skal bygges på selve fyllingen, men den trengs for å støtte den nye kaien og alt av bygninger som står på fast grunn, sier John Olaf. For øvrig skal hele

prosjektet BREEAM sertifiseres til Very Good.

Arbeidet med å fjerne båten, sjøfyllingen og plastringen utføres for Skanska Eiendom og Base Property, og grunnarbeidet utføres for Skanska Entreprenør. I grove trekk skal Stangelands del av prosjektet være ferdig til slutten av 2021.

– På grunn av gytesesongen til torsken i perioden januar til mars må vi må ta en pause i arbeidet med sjøfyllingen, sier John Olaf. Sjøfyllingen krones med en plastringsmur som ser lik ut som resten av murene i Paradis.

For Stangeland sysselsetter oppdragene 5-10 personer, og har en samlet verdi på 25 mill eks. mva. Uansett – The Black Pearl er borte fra Paradis.

Klargjør vegen for 78 meter lang transp

For oppdragsgiver Vestas klargjøres vegen for vindmølletransport. Strekket er 51 km langt, og går fra kaianlegget i Fedafjorden og opp til Buheii Vindpark. 60 punkter skal utbedres på kort tid før vinteren biter seg fast i fjellet.

Det er Geir Birkeland som er prosjektleder for Stangeland Maskin, og sammen med et effektivt mannskap har de full kontroll frem til prøvekjøringen i mars 2021.

– Vi er ferdig med mesteparten av jobben i løpet av desember, sier han. Det er en intern tidsfrist, slik at prosjektet sikres mot vinterens hindringer. Det kan nemlig bli inntil to meter med snø i området. Prosjektets oppstart var i starten på september, og mye er gjort på to måneder.

– Vi leverer på tiden som avtalt, sier Geir. Han roser Ingvald Årsvoll for god hjelp i forbindelse med planleggingen

og utførende aktiviteter. Avtaler skal inngås, og søknader skal godkjennes før trær og fjell kan fjernes. Han syns det er spennende, og lærer mye nytt. I de fleste prosjekter er det byggherren selv som tar seg av søknader til fylket, samt inngår avtaler med grunneiere. Denne gang er det Geir som har tatt seg av dette.

– Dialogen har vært god fra starten, og både grunneiere og naboer er positive, sier Geir som skryter av mannskapet som har samarbeidet godt, ikke bare med grunneiere, men også trafikanter langs strekket.

– Vi tar selvsagt hensyn, og i noen tilfeller melder naboer fra om at det

er visse tidspunkter eller dager hvor vegen må være åpen. Da planlegger vi sprengningsarbeidet deretter, sier Geir. De er også påpasselig med å gjøre seg ferdig med punktene slik at det er færrest mulig vegsperringer.

Det er 60 små og store punkter som skal utbedres. Arbeidet kan bestå i å flytte høyspent, fjerne trær, utvide bredde, øke bæreevne, endre kurver og ordne det slik at det lange overhenget smyer seg opp langs fjellet. Total lengde på semi med last er 78 meter.

På det siste og lengste punktet som er 2,6 km, driver maskinfører Sander Austad og fjerner tømmer med sin M316F.

Geir Birkeland foran en sving hvor det er fjernet 18 høydemeter og 12 meter innover.

ort

Han spiller en sentral rolle i prosjektet, og bistår driftsleder Arnfin Skadsem med blant annet koordinering av de innleide entreprenørene.

– Det er interessant å høre hvordan andre entreprenører har det, og jeg tror de innleide også synes det er kjekt å bli kjent med oss, sier han.

– Det er en total vurdering, men å leie inn lokale gir tilgang til viktige relasjoner, tilhørighet og kompetanse, sier prosjektleder Geir.

Når vindmøllene er på plass i parken, skal vegen så langt det lar seg gjøre tilbakeføres. Det gjelder blant annet områder som midlertidig er leid av grunneiere. De permanente endringene kommer trafikanter og gående til gode. Det blir bredere veger, større kjørekurver og bedre oversikt.

Maskinfører Sander Austad spiller en sentral rolle i prosjektet på Kvinlog.

Det er viktig at vegen til enhver tid er fri for stein og mold mens arbeidet pågår. Her feier grunnarbeider Thomas Ueland etter Sander.

Sander Austad laster sjåfør Georg Staddeland i Hauge Maskin.

Velkommen inn i Edens Have

– Jeg ønsker meg en plass for rekreasjon og sosialt samvær med vennene mine. Det skal være noe spennende, morsomt, uvanlig, mange farger, og minst mulig vedlikehold. Dette sa Knut Ragnar Karlsen da vår Frank Møller lurte på hva han ønsket seg. Resultatet ble Edens Have.

Vanse er et tettsted på Lista i Farsund kommune på Sørlandet. Mange av oss assosierer gjerne området med amerikansk kultur og den herlige, avslappa sørlandsstemningen. Det du kanskje ikke visste, er at Edens Have er plassert her.

90 ulike tre- og platesorter finnes i parken. Produktene i cortenstål er fra Moose og er designet og produsert i Egersund. Lokale leverandører er viktig for Karlsen.

Knut Ragnar Karlsen nyter utsikten fra tak-terrassen. Hagen er en unik oase for rekreasjon og livsnyttelse.

I Edens Have finnes selvsagt Eva, men her finnes også 90 ulike blomster- og plantesorter, sildrende vann, granitt, skifer, betong, cortenstål og dansk elvesingel.

Å kalle det for en hage er egentlig en fornærmelse, det er en park. Jeg var på forhånd forberedt på at det var en fare for hakeslepp, og synet som møtte meg var så gjennomført og stilig at jeg høyst sannsynlig måpte en smule.

– Vi er på det tredje året nå, forteller Karlsen. En rask hoderegning sier meg at i 2018 var hagen ny. Plantene har hatt tid på seg til å slå røtter, blitt gjødslet og vokst seg kraftige og flotte. Det er juli når bildene er tatt, og i løpet

av hele sesongen kommer det nye planter, nye farger og nye opplevelser for sansene.

På spørsmål om hvorfor det var Stangeland som fikk det ærefulle oppdraget med parken, er det relasjonen til Kjartan Lohne som fremheves. Lohne har i over 10 år bygget opp anleggsgartneravdelingen hos TS'en, og de to karene har en felles oppfatning av hva som er kvalitet og deilig estetikk.

Plutselig midt i ei klynge av grønt pryddress, skyter en rakettblomst ut.

– Det var deres Frank Møller som plantet den der, ler Karlsen. Han

hadde egentlig glemt det av, og syntes det var en sprakende overraskelse da den oransje rakettblomsten kom opp blant alt det grønne. Det var slik han ville ha det, Karlsen da han fikk dialog med hjernen bak Edens Have, Frank Møller.

Hva ønsker du deg? spurte Frank. Svaret han fikk fra Karlsen var som følger:

– Jeg har ingen preferanser på planter, og jeg vil ha minst mulig vedlikehold. Jeg ønsker meg noe spennende, morsomt, uvanlig og mye farge. Jeg ønsker meg små sittegrupper og en arena hvor vennene mine vil kose seg. Når sola går ned i vest, har jeg lyst å lene meg tilbake og nyte utsikten.

For Møller og hans team innebærer dette frie tøyler og skyhøye forventninger.

– Det ble altoppslukende forklarer Møller, og legger heller ikke skjul på at det var motiverende og ærefullt å få lov å realisere denne hagedrømmen.

Karlsen selv forlater hjemmet sitt tidlig mandag morgen, igjen står Frank Møller, Espen Damsgård, Kristian Goa og Tommy Berg Lian. Åtte timer senere parkerer anleggsbilen med de brede dekkene utenfor de brunbeiste huset. Karlsen er spent mens han småløper inn bak huset.

– Da jeg kom hjem, begynte jeg å gråte! Det var overveldende og følelsesladet for meg å se hva som var opparbeidet den første dagen mens jeg var på jobb.

– Hele oppdraget er levert på kort tid, og det var ryddig og god atmosfære blant arbeidsgjengen. Jeg er skikkelig imponert over alle de fire som var hos meg.

Den ellers så skøyerartige Karlsen blir alvorlig.

– Jeg nyter hagen min hver eneste dag, og jeg er takknemlig for at dere forstod hva jeg ønsket meg, avslutter Karlsen.

En god nabo

Nabohilsen #4

Til dere på bussveien – det ser skikkelig ryddig og godt organisert ut!

Hilsen fra nabo som har sendt melding til oss på Facebook.

På Gausel er det mye trafikk og vi er tett på naboer. Kjekt at naboene setter pris på oss.

Steffen Tjora

Thomas Schmidt

Tommy Hodne

Julie Sele i dialog med leder for vellaget Arvid Meland. Bak er Sindre Vignes og Oluf M Brandt.

Grønne velfo

Sola skinner, og det er en av disse klare høstdagene i midten av oktober. Temperaturen har nettopp krøpet ned mot frysepunktet på nattestid, og plenklipperne kan parkeres for sesongen. Det er likevel ennå mye som kan gjøres ute i hager og parkanlegg for å klargjøre områdene til våren.

En liten spasertur fra Kvadrat ligger Brattholen og Skjeneholen velforeninger. Her har anleggsgartneravdelingen i Stangeland hatt vedlikeholdsavtale i en årrekke. Ja, faktisk så lenge at beboer og leder for Brattholen velforening, Arvid Meland, ikke kan huske sist de hadde dugnad. Driftsleder i Stangeland Maskin, Dag Morten Gundersen, forteller at vedlikeholdsavtalene med de to velforeningene er henholdsvis 11 og 9 år.

Meland, den pensjonerte IT-mannen, har bodd her siden 2004, og vært medlem av styret til Brattholen i tre år. Nå er han på befaring sammen med naboen, Sølvi Bjorland, og driftsleder Gundersen. Det er siste innspurt av hagesesongen 2020, og vellaget ønsker

å gjøre et par forbedringer til neste år.

– Det er flere ting som er viktig for oss som bor her, sier Meland. Vi ønsker å opprettholde en viss standard på området. Det skal se velholdt og flott ut for trivselen sin del, og det bidrar positivt til at verdiene på boligene holder seg, sier han. Nabo Sølvi nikker anerkjennende. Fordelen med å sette ut gartnerarbeidet er de begge enig om.

– Vi bryr oss om uteområdet i ulik grad, og nå slipper vi dugnad, sier Meland. Prisen for vedlikeholdsavtalen med Stangeland er helt klart verdt hver ei krone, og gir oss en form for kontinuitet for uteområdet vårt, sier han.

Så snart gresset begynner å vokse

reninger

på våren og frem til midten på oktober, kommer et fast arbeidslag fra Stangeland for å ta seg av grøntområdene. Da klippes plenen, hekkene klippes og fellesbed lukes.

– Det er de samme arbeidsfolkene som kommer hver uke, sier Meland, og det gir en forutsigbarhet for oss som bor her. Hvorfor er det så relevant, kan man gjerne undre seg? Men for Meland og hans naboer innebærer det et kjent ansikt, et anerkjennende nik og at kvaliteten er lik hver gang.

– Det er små hverdagslige ting, som for eksempel at de vet hvor de skal parkere, hvordan de prater til oss, sier han. I tillegg bruker de utstyr som ikke skader plenen eller etterlater seg kjørespor. Det er rutiner på oppgavene, og vi som bor her bruker ikke tid på verken å irritere oss eller å fortelle hva som skal gjøres.

Utstyret som Meland henviser til, er en beltegående flisekutter med wirefunksjon. Gummibeltene er

skånsomme mot underlaget, og gjør at den kommer til i bratt, ulendt terreng. For å redusere kjøringen eller ved vanskelig tilkomst, brukes wiren. Nedsagede trær og greiner trekkes da fra vokstplassen bort til flisekutteren.

Julie Sele og Sindre Vignes fjerner bringebærbusker og ugress slik at det kan legges stein i stedet for.

I dag er Julie Sele, Sindre Vignes og Oluf M. Brandt på oppdrag som går ut over vanlig vedlikehold. Velforeningen vil nemlig gjøre noen grep for å redusere vedlikeholdsbehovet.

– Vi skal fjerne ei stripe med overgrodd bed, og erstatte det med kulestein, sier Julie. I tillegg skal et par trær langs en husvegg fjernes og trær beskjæres. Hun er begeistret for trærne.

– Det er sjelden vi ser *Lindtilia cordata* på denne størrelse. Den har virkelig nådd sitt fulle potensial, mener hun. Nå skal trærne beskjæres og kronen løftes. Det vil slippe til mer lys og øke nytteverdien i treet som det estetiske, vindskjerming og at trærne gir liv til nyttige fugler og insekter.

Trærne må heller ikke blir for dominerende, og skygge for mye. Grunnen til at noen av de flotte trærne må vike i denne omgang, er løv og grønske i takrenner og på husfasader. I tillegg drypper det sevj ned på parkerte biler.

– Dere må komme for å gjennomgå SJA'en, sier Oluf. Han er klar til å sage ned første tre. Julie og Sindre skal stå vakt slik at publikum ikke kommer svinsende inn mens de jobber. Oluf forklarer oppgaven, og informerer hvor treet kommer til å falle. Julie og Sindre signerer den digitale Sikker Jobb Analysen (SJA), og arbeider starter.

Utvidet kapasiteten på beltekraner

Nordic Crane satser videre på beltekraner, og har nå et stort antall beltekraner over hele landet. Lite fotavtrykk, stor kapasitet og enkel forflytting på byggeplass er egenskaper som verdsettes av kundene.

– Vi søker alltid etter å finne løsninger som er trygge og kostnadseffektive for våre kunder, sier Magnus Gulstad. Den daglige lederen i Nordi Crane Midt-Norge motiveres av å finne gode løsninger.

Han forteller at mobilkraner med teleskopbom vanligvis gir de laveste kostnadene ved mobilisering og som oftest har den korteste mobiliseringstiden. Mobilkraner kan kjøre på vegen selv, så dette er det beste alternativet for oppdrag som haster og som er kortvarige.

– Erfaringen vår tilsier likevel at på langvarige oppdrag er det beltekraner som yter best, både i forhold til kostnadseffektivitet og sikkerhet, sier han. Beltekraner har ofte større løftekapasitet enn tilsvarende mobilkraner, og gir større grad av fleksibilitet på byggeplassen.

Fleksible bomløsninger og stor løftekapasitet

Fagverkbommen til beltekraner er betydelig lettere og sterkere enn tilsvarende teleskopbommer. Dette gjør at beltekranene kan rigges med lengre bommer uten at det har betydelig effekt på løftekapasiteten.

– Dette gir beltekraner med fagverkbom et stort fortrinn når det

Nordic Crane Vest sin Liebherr LR1200 i monteringsarbeid. Beltekraner av denne typen kan raskt og effektivt kjøre mellom oppstillingsplassene uten assistanse fra lastebiler eller andre maskiner, og har meget stor løftekapasitet.

Beltekraner har stor fleksibilitet ved at de kan flytte seg i opprigget tilstand langs hele bygget etter hvert som monteringen skrider frem.

gjelder løftekapasitet, både i høyden og ved store utlegg, sier Magnus.

Nordic Crane har også et godt utvalg av bomtyper og jibber tilgjengelig for de ulike beltekranene, slik at de kan bygges i den mest optimale konfigurasjonen etter oppdragets behov. Beltekraner med fagverksbom kan utstyres med kjørbare jibber for utvidet arbeidsområde. Dette kommer til sin rett når kranene skal løfte store og høye kolli, eller når kolli skal over og bak fysiske hindringer som bygninger eller strukturer.

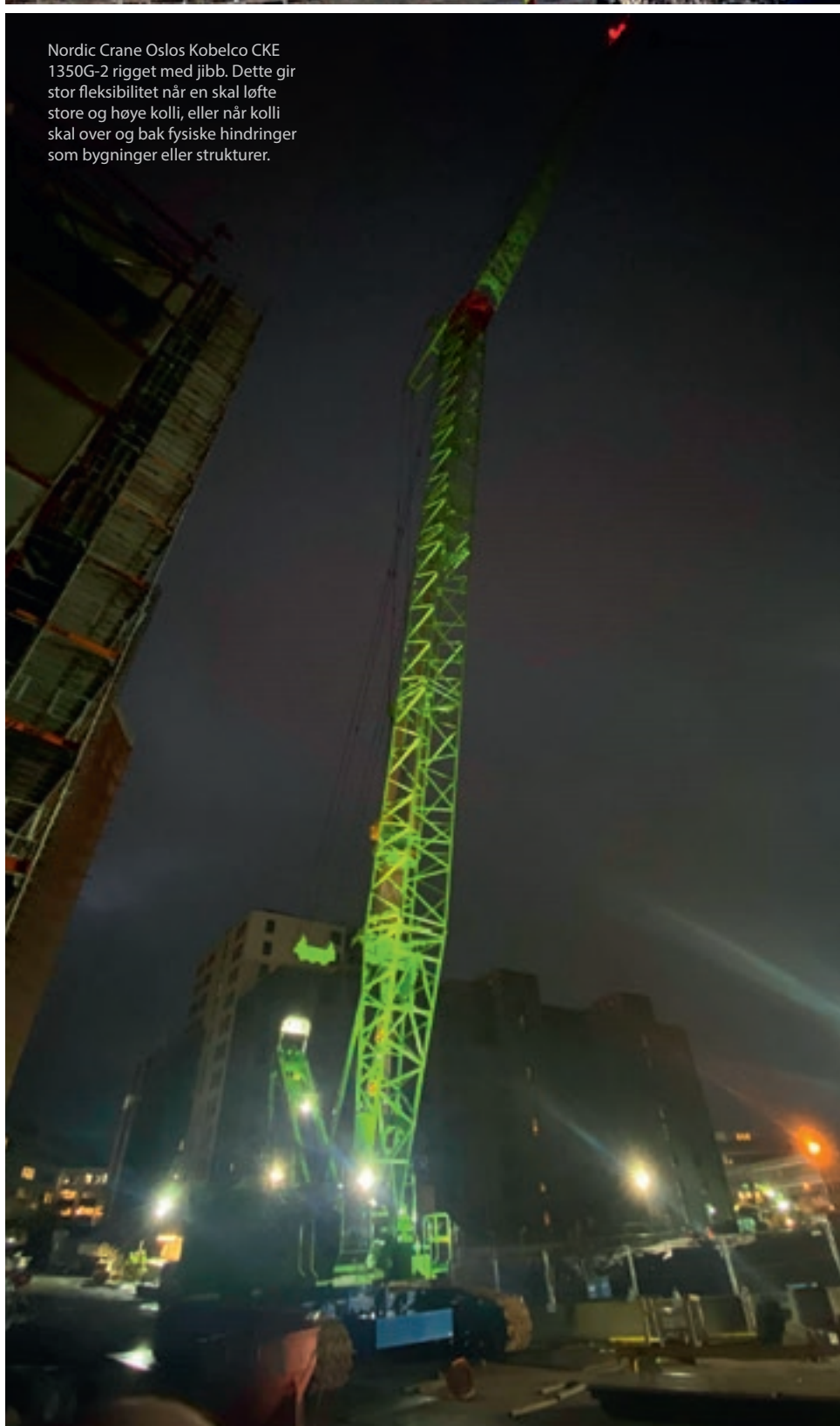
Forflytte seg med hengende last i kroken

Siden beltekraner kan forflytte seg enkelt på byggeplassen uten å pakke sammen, så er beltekraner veldig fleksible og kostnadseffektive for våre kunder. Ved store byggeplasser kan beltekranen raskt og effektivt kjøre mellom oppstillingsplassene uten assistanse fra lastebiler eller andre maskiner.

En av de store fordelene med beltekraner er at de kan forflytte seg med last hengende i kroken når det er nødvendig. Dette er veldig effektivt ved oppdrag hvor kranen må bruke et stort område for å løfte på plass et kolli. Da kan kranen plukke opp lasten der den ligger på bakken, kjøre i posisjon og løfte kolliet på plass. I praksis betyr det at man kan bruke en mindre kran enn en vanlig mobilkran.

– Våre beltekraner har ofte en mer kompakt grunnmaskin enn mobilkraner, noe som gjør at de har et mindre fotavtrykk enn tilsvarende mobilkraner. Ikke minst, når dagen begynner, så er beltekranene klar slik de står rigget, avslutter Magnus.

Nordic Crane Oslos Kobelco CKE 1350G-2 rigget med jibb. Dette gir stor fleksibilitet når en skal løfte store og høye kolli, eller når kolli skal over og bak fysiske hindringer som bygninger eller strukturer.

DRIFTS- PRESTASJONER

En driftsprestasjon er en anerkjennelse av enkeltindivid eller prosjektgrupper som har prestert over forventet på tid, kost eller kvalitet. Det kan også være prestasjoner knyttet opp mot visjonen og verdiene våre.

Her får du et forenklet utdrag av årets prestasjoner.

God planlegging og dyktige folk!

I Høyen skulle arbeidslaget fundamentere for ei kabelbru nært opp mot eksisterende høgspeint. Det var tillatt med stans i 52 timer, men med god planlegging og dyktig mannskap ble jobben utført på 44 timer til tross for mye mer bormeter enn først antatt.

Med på prestasjonslaget var Torleif Arjun Vik Myklebust, Thor Bjørn Aase Svindland, Kristian Suarez Bauer, Paul Wachholz, Sven Runestad og Tor Harald Øglend.

Fornøyd byggherre og naboer!

Gjengen på bussveien strekningen Diagonalen – Gausel Stasjon har på en imponerende måte kommet i gang med produksjonen. Stikkord er veiomlegginger, naboavtaler, parkslirekne, forurensede masser, støyskjermer, eksisterende infrastruktur, kompliserte avhengigheter, store masseflyttinger og mye trafikk med 80 bussanløp pr dag gjennom anlegget.

Fra venstre Adrian Stefan Galas, Runar Storlid, Ordin Nordmark i hjullaster, Jarle Storlid, Rasmus Auestad og Rebekka Nesse.

Stram tidsplan – leverer uansett!

Vi ble engasjert av BaneNor til å fjerne 640 m² belegningsstein og 70 m med jernbanespor inklusive sviller på Kristiansand godsterminal. Mandag gjorde Kenneth Hodne og Egil Årslund alt klart til at anleggsgartnere kunne starte arbeidet med reetablering onsdag. Gartnerlaget gjorde en kjempejobb, og fredag kveld var jobben utført.

Ferdig før tiden

Laget som jobber med å rehabilitere damanlegget på Lyngsvatn for Lyse Produksjon jobber trygt og effektivt. To av dammene er nå ferdig i god tid før fristen! 35.000 arbeidstimer, 55.000 m³ plastret stein, sprengt 300.000 m³ fast fjell og 200.000 m² med arronderingsarbeid. Oppdragsgiver er fornøyd!

Fra venstre Gunnar Sundsteigen, Ken Jarle Jolly Bore, Trond Ivar Engelsvoll og Egidijus Kadziauskas.

Moderne og miljøvennlig lakkhall

Lakkhallen fra 2011 ble totalskadd i brann i 2019, og i forbindelse med gjenoppbyggingen fikk gjengen på lakkeringsavdelingen frie tøyler. Løsningen var større plass og det som gir en tryggere og mer effektiv arbeidshverdag.

Det fysiske arbeidsmiljøet er løst på en enda bedre måte enn i den gamle boksen. Ken Jarle Bore er formann i lakken, og han forteller at styresystem og motorer er flyttet til påbygg på utsiden av hovedbygningen.

– Det er tryggere, og reduserer dessuten støyen betraktelig. Nå hører vi ikke lenger lyden av motorduren. I tillegg får vi frigjort plass i hovedbygget som nå kan brukes til lager, sier han.

Løftebukken er oppgradert og mer brukervennlig, noe som også innbyr til at den blir oftere brukt enn den

gamle. Ken Jarle forteller at nå kan de kjøre bilene rett på bukken og løfte dem opp, mens den gamle bukken krevde flere trinn før bilene var i lufta. Bukken gir bedre ergonomi i arbeidet, i tillegg til at en jobber kjapt og presist.

– Vi kan også lakkere større deler og større biler nå, sier han. Hallen er nemlig blitt 0,5 meter større i alle retninger. Det merkes godt, også på renholdet.

– Det spruter mindre på veggene nå, siden Ken Jarle.

Det er relativt hett i hallen mens delene tørker. Temperaturen kan nemlig komme

opp i hele 90 grader. Det er likevel ikke nødvendig å overdrive. Normal tørketid på 25 minutter krever en temperatur på 70 grader.

Hallen er også driftsgjerrig. Det er installert LED-lys, taket er taktekket og i tillegg gjenvinnes alt av varme. Det betyr at varmen som er brukt i rommet, sirkuleres tilbake til ventilasjonen og inngår i innsug av ny luft.

– Vi bruker mye mindre gass til oppvarming nå enn tidligere, sier Tor Kjetil Frøiland. Han roser Lakkspecialisten for gode løsninger.

Nytt lagerområde

Den grønne gressmatta som tidligere lå mellom Stangelands hovedkvarter og Rogaland Krigshistoriske Museum, er nå erstattet med hellebelagt uteområde med carport- og garasjeanlegg. Området er på 14.200 m², herav 6.000 m² er carport- og garasjeanlegg, og 8.200 m² er uteområde. Når du leser magasinet rundt juletider, vil alt være ferdig og delvis innflyttet.

– I midten av november var anleggs-gartnerne i gang med å legge belegg, sier prosjektleder Sigbjørn Tveiten. Det er tross alt mye som skal legges, men det går unna – 1.000 m² hver dag, sier han.

I garasjeanlegget som er nærmest eksisterende bygningsmasse, E-Hallen for de innvidde, skal det lagres Brøyter og annet utstyr som ikke får plass til TS-museet på Tjelta. I tillegg skal også veghøvelen lagres her.

– Det er ikke full dekning på veghøvel, og den vil vi nå få under tak, sier Tommy

Stangeland. Han gleder seg stort til det nye området er klart, fordi det vil løse opp flere logistikk- og lagringsbehov på Soma.

– Vi får større parkerings- og lagringsmuligheter mellom E-Hallen og verksted, og gir bedre effektivitet og oversikt både for oss og Nordic Crane, sier han.

I carportene skal det lagres sesongbasert utstyr som plenklippere og snømåkeutstyr, lekeapparat, utstyr som skal selges, hjulbrakker, fiberduker og sperremateriell.

Her vil også være prosjektlager, slik at vi har god lagringsplass når vi foretar større innkjøp med gode priser.

Finalister for andre år på råd!

Det er fem firma som er i finalen i kåringen som Årets bedrift 2020, og Stangeland er finalister for andre år på råd.

Det er næringsforeningen i Stavanger som arrangerer kåringen. I fjor var det SR-Bank som stakk av med seieren. Det var 100 bedrifter som var nominert i kåringen 2020, og det er Stangeland, Navtor, Gilje Tre, Aarbakke og Naboen som er i finaleheatet.

Kriteriene for nominasjon er at bedriften har sin hovedaktivitet i Stavanger-regionen, at bedriften har vært i stabil virksomhet i noen år og at bedriften skal ha utmerket seg på et område det siste eller de par siste årene.

Festen og kåringen skulle vært arrangert 26. november, men er av naturlige årsaker - utsatt på grunn av covid.

Satsning på lærlinger og bærekraft er en av flere årsaker til finaleplassen. Jan Oaland har i en årrekke bidratt i arbeidet med de unge, lovende. Her sammen med Christoffer Nordbø.

Gir 100.000 til kampen mot barnefattigdom

Alle ansatte i Stangeland får mulighet til å nominere personer, lag og organisasjoner som mottar julegave fra oss. Det kom inn 16 ulike forslag, og valget i år falt på det viktige arbeidet

for levevilkår og inkludering i regi av Redd Barna.

Barnefattigdom øker i Norge, og hele 2-3 barn i hvert klasserom bor i

familier med dårlig råd. Det begrenser barnas muligheter, og gir mange en følelse av skam og skyld. Resultatet blir lett utenforskap i ulike former. Å hjelpe barna slik at de eksempelvis kan delta i fritidsaktiviteter, bursdager og andre aktiviteter barn tar for gitt, vil avhjelpe situasjonen.

Redd Barna gjør en kjempejobb, og arbeider gjennom lokale idrettslag, NAV og skolene for å fange opp barn som trenger litt ekstra hjelp. Mye av arbeidet er knyttet opp mot barnekonvensjonens artikkel 31 om "Barns rett til lek og fritid". Hjelpen kan bestå av å skaffe utstyr, bistå med transport eller arrangementer sammen med trygge voksne.

-Vi er utrolig takknemlig for gaven fra alle ansatte i Stangeland. Den vil hjelpe oss til å nå ut til flere barn, samtidig som den vil synliggjøre det viktige arbeidet som gjøres mot barnefattigdom, sier Røde Kors sin regionrådgiver, George Fernée.

Klart vi er med!

– Allerede før leder for byggekomiteen kom på besøk hadde jeg bestemt meg for å være med, sier Olav Stangeland. Byggekomiteen han referer til, er ildsjelene og pådrivere for ny kirke i Sola sentrum.

Dugnadsinnsatsen har vært imponerende, og det er mange som har engasjert seg. Ei kirke er en viktig samlingsplass for et lokalsamfunn. Her deles livets gleder og sorger, og er for mange en viktig sosial arena.

– Det ga en ekstra motivasjon og energi å få denne støtten, og uten Velde og Stangeland hadde vi ikke fått dette til, sier Svein Ragnvald Tjora i sin tale under vigselsgudstjenesten.

Stangeland har stått for 500m² med belegg til uterommet, og det er Ronny Andtbacka som har vært formann for arbeidet.

Helt nytt uterom til Kaffekoppen

– Å bygge et uterom for Kaffekoppen er en glede for oss. De jobber for gode oppvekst- og levevilkår, og skaper lokalt engasjement, sier Tommy Stangeland.

Ideer og løsninger er utviklet sammen med Stangelands Frank Møller og leder for Kaffekoppen, Sven Are Ek. Kaffekoppen er et tilbud drevet av Kirkens Bymisjon.

– Området er masseutskiftet og opparbeidet som kafe med kjøkkenkrok og mange bed sier Møller.

Julie klar for sjefsjobben i Rogaland

Julie Vold overtar som daglig leder i Rogaland Gjenvinning. Den utflytta Vigrestad-buen avskyr å kaste noe som helst, og når det gjelder penger, er hun skikkelig "gnien", eller rettere sagt: Hun vil ha mest mulig for pengene!

Julie kommer fra stilling som kommersiell leder hos totalentreprenøren SV Betong, og har tidligere jobbet som kontraktsrådgiver i Stangeland Maskin. Hun er utdannet økonom, journalist og jurist, og har en genuin drivkraft etter å skape, bygge og få prosesser og mennesker til å fungere godt sammen. Det er ei dame med mange jern i ilden, og på fritiden trener hun datteren sin i håndball, spiller håndball, fotograferer og er aktiv Høyre-politiker. I Rogaland Gjenvinning avløser hun Trond Amdal, som går over i en stilling som anleggssjef i selskapet.

Studier i utlandet

Som 17-åring flyttet Julie til Salt Lake City, en by i delstaten Utah i USA. Her gikk hun andre året på high school, som er tilsvarende videregående skole. Opplevelsen var grei den, men kulturen i USA var ikke noe for henne. Det bar hjem igjen, og hun fullførte videregående på Bryne, for så å starte på jusstudier i Bergen. Etter ett år, gikk ferden videre til Cairns i Australia. Hun ler når hun tenker tilbake på hvorfor hun valgte nettopp "Down Under".

– Det var tøft økonomisk å være student i Norge. I Australia fant jeg gode studietilbud, fikk mer for pengene, og lærte å kjenne en ny kultur og studere i sol og varme, sier hun. Studielån fikk hun klare seg uten. I Australia ble hun værende i 8 år. Da hun returnerte til Norge, hadde hun med seg familie, to bachelorgrader, og nyttig arbeidserfaring som salgs- og markedssjef, samt advokat.

Entreprenøren

Samtidig som hun tok sin andre bachelorgrad innen jus, var hun med på å starte et advokatfirma. Det var mye jobb, lange dager og ingen ferie.

– Det var en helt vanvittig periode, men den eldre versjonen av meg har heldigvis roet ned litt, sier hun. Datteren Chloe er alltid første prioritet.

Det hjelper å ha en pragmatisk tilnærming til både læring og oppgaver som skal løses. Å sette seg inn i emner og saker, men samtidig ikke grave seg ned i irrelevante detaljer. Det er hun bevisst på også i dag; å legge opp strategier rundt tilgjengelige ressurser. Det er også en av de viktige oppgavene hun har

Gjenvinning

Trond Amdal går over i stilling som anleggssjef, og Julie Vold overtar rollen som daglig leder.

som leder: Å etablere rammeverk og prosesser for å legge til rette slik at både mennesker og organisasjonen kan vokse.

Nå skal Rogaland Gjenvinning vokse, og Julie har gjort det før. Da hun kom tilbake fra Australia, ble hun headhuntet fra Ernst&Young til Sub

Sea Services. I 7 år var hun med å bygge opp og tilpasse selskapet til markedet.

– Jeg lærte meg viktigheten av at endringsprosesser skapes innenfra ved å involvere, og at en beslutningssterk ledelse skaper trygghet, sier hun.

Dronninga av søppel

Helt siden hun var liten, har hun vært opptatt av måtehold og gjenbruk.

– Muligens det var derfor jeg ikke slo meg helt til ro i USA, sier hun. Det var for store avstander, mye kjøring og veldig materialistisk, reflekterer hun.

Tankene om fremtiden er store, og hun har ambisjoner på vegne av selskapet hun nå overtar. Det handler om bærekraft, fotavtrykk, kretsløp og gjenbruk. Første strategisamling er allerede gjennomført sammen med ledelsen og styret.

– Jeg er glad for å ha med Trond Amdal og Frode Helmichsen på laget. De har vært i bransjen i mange år, og har både relasjoner og viktig kompetanse. Selv skal hun bruke tiden godt fremover, lære å kjenne organisasjonen og bransjen.

Fordi det er nemlig blitt slik, at søppel – som en gang for lenge siden ble ansett som en bagatell – nå står skrevet med uthevet store bokstaver.

REDUSERT FOTAVTRYKK! CO² UTSLIPP!
BÆREKRAFT! GJENBRUK! KRETSLØP!

De største offentlige byggherrene krever avfallsfrie byggeplasser innen 2022. For mange små og mellomstore bedrifter er tiden er knapp faktor, og det kan gjøre det vanskelig å holde seg oppdatert både på lovverk og tenke nye løsninger. Det er her pragmatikeren kommer inn i bildet.

– Vi har kompetanse på lovverket, og skal være en aktiv bidragsyter til bærekraftmålene samfunnet og kundene våre setter seg, sier hun.

På spørsmål om hvilken leder de ansatte i Rogaland Gjenvinning vil møte, svarer hun kontant:

– Det vil få det samme som kundene! Jeg er lojal, og vil stå i en storm for dem.

RUNDE TALL

STANGELAND MASKIN

70 år »		60 år »						
	Sverre Nergaard		Terje Gimre	Stein Arild Hansen	Svenn Rune Systad	Knut Oftedal	Frank Grønnerud-Pedersen	Gunnar Skogesal
50 år »						40 år »		
	Vidar Kråkenes	Kjell Ove Vigre	Johnny Skårland	Geir Munthe			Tove Ree	John Olaf Østerhus
30 år »								
	Tomas Ueland	Steffen Holm	Ole Aleksander Risa	Nils Arne Risa	Kristian Kalvik	Fredrik Sele	Edgaras Silickas	
20 år »								
	Vegard Hiim	Maia Heien	Magnar Egeland	Levar Sand	Leif Christian Hovda	Lars Jørgen Mæle	Thomas Vistnes	John-Martin Tværslund Arnesen

BIRKELAND MASKINENTREPRENØR

40 år »				30 år »			20 år »		
	Paul Ove Tesdal	Svein Ove Stølås			Jon Magne Håstø			Cato Askeland	Simen Hope Djursvoll

T. HALLELAND

40 år »		20 år »	
	Tore Birkeland		Chris André Nielsen

NORDIC CRANE

60 år »	 Tore Vaage, NCV	 Ove Knarvik, NCV	 Are Tyholdt, NCN	50 år »	 Randi Knapstad, NCV	 Petter Ludvigsen, NCV	 Morten G. Håland, NCV
40 år »	 Hans Christian Jørgensen, NCS	 Trygve Selnes, NCM	30 år »	 Trond Arne Opheim, NCV	 Kristian Erstad, NCV	 Christoffer Breivik Lundbakk, NCN	 Christian Melaas, NCO
20 år »	 Sigurd Haga Olsen, NCV	 Jostein Tvedt Ingebrigtsen, NCV					

NYANSATTE OG STILLINGSENDINGER ADMINISTRASJON

STANGELAND MASKIN

 Geir Åge Liland Leder anleggsgartnere Stillingsendring	 Andreas Meling Driftsleder Stillingsendring	 Sondre Flesjø Prosjektingeniør Nyansatt	 Geir Munthe Driftsleder Nyansatt
--	---	--	--

ROGALAND GJENVINNING

Julie Vold
Daglig leder
Nyansatt

HALLELAND

Heine Skogland
Anleggsleder
Nyansatt

**Bli med oss
på jobb!**

